

Fugle i Danmark 2004

Årsrapport over observationer

Redigeret af PETER LANGE

(With a summary in English: The Danish Bird Report 2004)

Meddelelse nr 33 fra Rapportgruppen

Vignetter af Mathias H. Glavind.

Dette er den 28. årsrapport fra Rapportgruppen. Lige som sine forgængere præsenterer den en række udvalgte fuglearters forekomst i Danmark. I alt omtales 128 arter/underarter, hvilket er flere end i den foregående årsrapport (Lange 2005). Årsagen til stigningen i artsantallet er hovedsageligt, at vi denne gang har valgt at medtage hovedparten af de fuglearter, der behandles af DOFs Arbejdsgruppe for Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY - se Grell et al. 2004). Opdelingen af disse arter på to forskellige rapporter i de senere år har været kritiseret for at være uoverskuelig, hvilket har gjort det unødigt besværligt at skaffe sig et indtryk af de pågældende arters status og forekomst; det er det, vi håber at råde bod på i denne rapport. For en

række af de sjældne ynglefugle gælder dog stadig, at det for rapportgruppen tilgængelige materiale stort set udgøres af DATSY-rapporterne, idet langt de fleste ynglefund hemmeligholdes.

Den suverænt vigtigste kilde til Årsrapporten er dofbasen (www.dofbasen.dk). Fra 2004 findes ikke mindre end 472 321 observationer og 4984 poster med ynglepar i databasen. Observationerne er indtastet af 972 forskellige observatører. Dofbasen anvendes nu til den daglige indrapportering af langt de fleste fuglekiggere og af DOFs fuglestationer, samt til afrapportering fra deltagerne i DOFs projekter (Punkttællingerne, DATSY, Caretakerprojektet – se www.dof.dk). De lokale rapportgrupper sørger for at få de få observationer,

der stadig modtages på skemaer eller i brev, indtastet i dofbasen.

Den væsentligste undtagelse fra reglen, at alt væsentligt materiale vil være at finde i dofbasen, er den private *Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation* (CNF). Men CNF har tilladt, at rapportgruppen henter og bruger visse af feltstationens data fra feltstationens webside www.chnf.dk.

Desværre ser vi stadig, at enkelte websites, der repræsenterer DOFs lokalafdelinger, indsamler og offentliggør observationer, der ikke tilgår dofbasen. Tilsvarende findes der ved gennemlæsning af Fra Felten i *Fugle i Felten*, samt de mange *dofcalls*, enkelte relevante observationer, der ikke indtastes på dofbasen. Fra rapportgruppen skal der lyde en kraftig opfordring til alle fuglekiggere om, at man indtaster alle fund af arterne på rapportgruppens artsliste i dofbasen. Kun herved kan man være sikker på, at de medtages og anvendes i oversigterne i årsrapporten og i kommende oversigter over landets fuglefauna. Har man ikke selv mulighed for at bruge dofbasen, kan man få en ven til at gøre det, eller man kan kontakte sin lokalrapportgruppe og høre, om de vil gøre det.

Fugleåret 2004

Når årets forekomst af fugle skal gøres op og vurderes, må især to forhold tages i betragtning, den ornitologiske aktivitet og vejret. Hvad førstnævnte angår kan det konstateres, at mængden af indtastede poster på dofbasen stadig vokser, men at antallet af observerede arter ikke desto mindre er mindre end i 2003. I alt er der indtastet oplysninger om 386 arter og underarter. Årsagen kan være, at der til dofbasen nu er knyttet et kvalitetsudvalg, der har luget de værste vildskud ud (se www.dofbasen.dk). Af de 386 arter/racer var 52 på SU-listen, og 12 andre var arter, der i Danmark kun optræder som undslupne fangenskabsfugle eller efterkommere af sådanne, f.eks. Indisk Gås, Svanegås, Rødpels Grib og Lille Alexanderparakit.

2004 blev rekordår for Stor Stormsvale, Rørdrum, Sølvhejre, Skestork, Tundrasædgås, Bramgås (ynglepar), Nilgås, Rød Glente (efterårstræk), Sorthovedet Måge og Kaspisk Måge. Yderligere en række arter forekom i tal langt over middel: Hvidnæbbet Lom, Nordisk Lappedykker, Alm. Skråpe, Havørn, Islandsk Ryle, Temmincksryle, Lille Kjøve, Storkjøve, Sabinemåge, Middelhavssølvmåge og Stor Korsnæb. Der er dels tale om arter, der er i reel bestandsfremgang (Rørdrum, Sølvhejre, Skestork og Havørn m.fl.), dels arter, hvor et øget kendskab til hvordan de bestemmes i felten spiller ind (Kaspisk Måge, Middelhavssølvmåge). Des-

uden optræder nogle invasionsfugle på listen, og for havfuglenes vedkommende nogle arter, hvis forekomst langs de danske kyster begunstiges af hyppige lavtrykspassager om efteråret. Endvidere bemærkes, at den invasive Nilgås igen i år er med på listen.

I den anden ende af skalaen var der selvfølgelig også arter, der havde et decideret bundår: Stellersand, Tredækker, Hvidvinget Måge, Gråmåge, Turteldue, Storpiber og Karmindompap. Flere af disse er desværre ved få fast plads i denne ende af listen. De to arktiske måger og Karmindompappen stod også meget svagt i forrige årsrapport (Lange 2005).

Vejret i 2004 sammenfattes af DMI som temmelig varmt og både vådt og solrigt. Det startede med en varm, våd og solrig (!) vinter, uden dramatisk vejr. I starten af januar passerede et stormvejr, og vinterens laveste temperatur blev målt ved månedsskiftet januar-februar. Foråret var lunt, især i april, hvorimod maj blev ret kold og ustadig. Sommeren startede med regn og køligt vejr, men sidst i juli blev det stabilt og solrigt. Efteråret var lunt og solrigt, men dog med en del lavtrykspassager, hvoraf den kraftigste indtraf omkring 18. november. Den første nattefrost blev målt 9. oktober, og den første sne faldt 22. november. December blev mild, dog fik de nordlige og østlige dele af landet hvid jul (kilde: www.dmi.dk).

Artslisten

Rapportgruppens artsliste revideres jævnlige under hensyntagen til forhold som arternes hyppighed i landet, omfanget af det indsamlede materiale, samt gruppens disponible arbejdskraft. Listen over arter, der behandles i nærværende årsrapport, er øget i forhold til den foregående (Lange 2005). Dels medtages flere af arterne på DATSYs liste, dels indgår der fire arter, der er taget af SUs liste fra og med 2004: Sortbuget Knortegås, Rødrygget Svale, Sydlig Nattergal og Rosenstær. Endvidere er det valgt at behandle enkelte arter, som normalt ikke behandles i rapporten, f.eks. Rørdrum og Laplandsværpling. For en række rovfuglearter omtales kun trækket på de vigtigste træklokaliteter: Hvepsevåge, Spurvehøg, Duehøg, Musvåge, Fjeldvåge, Rød Glente, Blå Kærhøg, Dværfgalk.

De arter, som DOFs arbejdsgruppe for truede og sjældne ynglefugle (DATSY) overvåger, figurerer fortsat på rapportgruppens artsliste. DATSY har i 2004 indledt fase 2 og i den sammenhæng revideret listen over arter, som gruppen overvåger. Derved er følgende 17 arter udgået af projektet: Nordisk Lappedykker, Pibeand, Urfugl, Vagtel, Dværgerter-

ne, Turteldue, Vendehals, Lille Flagspætte, Sortstrubet Bynkefugl, Savisanger, Drosselrørsanger, Høgesanger, Rødtoppet Fuglekonge, Fyrremejse, Pirol, Nøddekrige og Gulirisk. Tilbage i DATSYs fase 2 er 41 arter. I en del tilfælde har vi valgt at lade disse arter udgå af årsrapporten, eller kun at behandle træk- og/eller vinterfund. For de øvrige DATSY-arter henvises til Nyegaard & Grell (2005). Det skal dog understreges, at arterne fortsat optræder på rapportgruppens indsamlingsliste, hvorfor alle fund af de pågældende arter også fremover bør indsendes til rapportgrupperne.

Det skal også nævnes, at der på listen findes arter, for hvilke alle fund bedes indberettet til Rapportgruppen, men hvor man kun med års mellemrum kan forvente at finde en bearbejdning i årsrapporten. Disse arter er mærket med * i listen herunder.

Rapportgruppens liste over arter og underarter, for hvilke rapportgrupperne indsamler alle fund, er som følger. Bogstavkodernes betydning er: D DATSY-art, S sommerforekomster, T træk på vigtigste lokaliteter, Y yngleføremønstre.

Islom, Hvidnæbbet Lom, Nordisk Lappedykker, Sorthalset Lappedykker, Mallemuk (D,Y), Sule*, Sodfarvet Skråpe, Almindelig Skråpe, Lille Stormsvale, Stor Stormsvale, Rødrum*, Silkehejre, Sølvhejre, Sort Stork (D), Hvid Stork (D), Skestork (D), alle flamingoer, Sort Svane, Pibesvane*, Sangsvane (D,Y), Tundrasædgås, Grønlandsk Blisgås, Dværggås, Indisk Gås, Snegås, Canadagås (Y), Bramgås (D,Y), Lysbuget Knortegås, Sortbuget Knortegås, Rødhalsed Gås, Nilgås, Rustand, Pibeand (Y), Amerikansk Krikand, Knarand*, Atlingand*, Rødhovedet And (D), Bjergand (S,Y), Kongeederfugl, Stellersand, Hvinand (D,Y), Stor Skallesluger (D,S,Y), Amerikansk Skarveand, Hvepsevåge (T), Sort Glente, Rød Glente (D), Havørn (D), Rørhøg (T), Blå Kærhøg (D,T,Y), Hedehøg (D), Duehøg (T), Spurvehøg (T), Musvåge (T), Fjeldvåge (T), Kongeørn (D), Fiskeørn (D,T,Y), Tårnfalk (T), Aftenfalk, Dværgfalk, Lærkefalk (D), Vandrefalk (D), Vågter, Plettet Rørvågter (D), Engsnarre (D), Trane (D,Y), Lille Præstekrave, Hvidbrystet Præstekrave (D), Pomeransfugl, Hjejle (D,Y), Islandsk Ryle, Dværgryle, Temmincksryle, Krumnæbbet Ryle, Sortgrå Ryle, Kærløber, Tredækker, Stor Kobbersneppe (Y)*, Islandsk Stor Kobbersneppe, Tinksmid (D,Y), Svaleklire (D,Y), Mudderklire (Y), Stenvender (D,Y), Odinshane, Thorshane, Mellemkjove, Lille Kjove, Storkjove, Stormmåge (Y)*, Sorthovedet Måge (D), Dværgmåge (D,Y), Sabinemåge, Middelhavsmåge, Steppemåge, Hvidvinget Måge, Gråmåge, Ride (Y), Sandterne (D), Rovterne, Splitterne (D,Y)*, Dværgterne (Y), Sortterne (D,Y), Hvidvinget Terne, Lomvie (Y), Alk (Y), Tejst (Y), Lunde, Turteldue, Slorugle (D), Stor Hornugle (D), Kirkeugle (D), Mosehornugle (D,Y), Perleugle (D), Natrav, Isfugl, Biæder (D), Hærfugl,

Vendehals, Sortspætte*, Lille Flagspætte, Toplærke (D), Rødrygget Svale, Storpiber, Markpiber (D), Rødstrubet Piber, Bjergpiber, Skærpiber (Y), Gulhovedet Gul Vipstjert, Sorttrygget Hvid Vipstjert, Vandstær (D,Y), Sydlig Nattergal, Nordlig Blåhals, Sydlig Blåhals (D), Sortstrubet Bynkefugl, Ringdrossel (S,Y), Vindrossel (S,Y), Flodsanger, Savisanger, Drosselrørsanger, Høgesanger, Lundsanger, Fuglekongesanger, Hvidbrynet Løvsanger, Sibirisk Gransanger, Rødtoppet Fuglekonge, Lille Fluesnapper, Hvidhalset Fluesnapper, Skægmejse, Fyrremejse, Korttået Træløber (kun NJ, RK, S, LF, M og B), Pungmejse, Pirol, Stor Tornskade (D,Y), Nøddekrige, Rosenstær, Kvækerfinke (S,Y), Gulirisk, Bjergirisk (S,Y), Hvidsiskan, Hvidvinget Korsnæb, Stor Korsnæb, Karminompap, Laplandsværling*, Hortulan (S,Y).

Der var i 2004 ingen fund af Urfugl og Mudderklire (Y), hvorfor disse arter ikke omtales i denne årsrapport.

Forfattere og bearbejdere

Rapportens forfattere og bearbejdere er: Keld Bakken (gæs), Jørgen S. Christensen (stormfugle), René Christensen (måger, terner, alkefugle), Jan Erik Hansen (ryler, duer-skrigefugle), Ole Jensen (Nøddekrige), Peter Lange (Rødrum, flamingoer, ænder, hønsefugle, Trane, kjover, drosler, sange-re, indledende afsnit), Rasmus Bøgeskov Larsen (hejrer, Tredækker-Thorshane, mejser, Pirol, Stor Tornskade), Leif Novrup (Fiskeørn, Vendehals), Hans Pinstrup (storke, skestork, rovfugle, ugler, lærker-vipstjerter, finker-værlinger), Jan Smidt (lommer, ænder), Steen Søgaard (rovfugle, træk-tabeller), Egon Østergaard (præstekraver, Pomeransfugl, Hjejle).

Materiale

Rapportgruppen har udarbejdet årsrapporter siden 1970. Fra og med 1978 er rapporterne udarbejdet efter stort set samme retningslinier, og hovedsageligt baseret på samme kilder som nærværende rapport. Grundlaget for rapporten er fortrinsvis DOFs lokalrapporter samt fuglestationsvirksomheden og de rutinemæssige trækobservationer ved en række træksteder.

Der er udgivet flg. lokalrapporter for 2004: Fugle og Dyr i Nordjylland 2004, Ringkøbing Amt årsrapport 2004 (Sandeviften 2/2005), Fugle i Århus Amt 2004, Årsrapport Fyn 2004 (Havrevimpnen 2/2005), Fugle i Bornholms Amt 2004, samt Rørvig Fuglestation 2004. Rådata er modtaget fra Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation (www.chnf.dk) v. Peter Lyngs. Endvidere er der søgt data på www.dofbasen.dk, og materialet fra Vejle Amt, Ribe Amt og Sønderjyllands Amt

samt det meste af Sjælland er udelukkende hentet herfra og ved eftersøgning i rubrikken "Siden sidst" i *Fugle i Felten*. Materialet fra Ribe Amt er hentet fra lokalafdelingernes hjemmesider samt fra dofbasen.

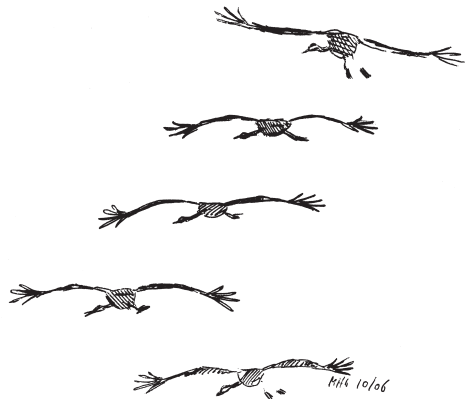
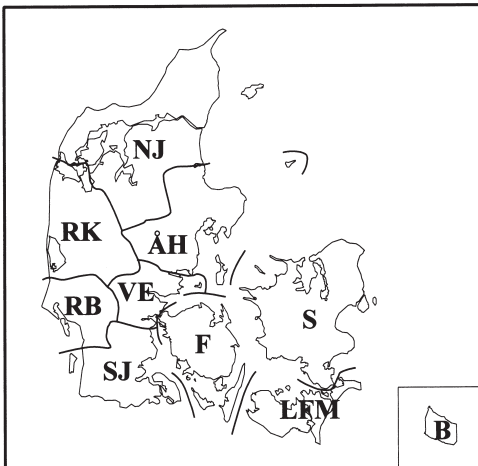
Det skal her præciseres, at det **ikke** er muligt for årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet, hvor der offentligt gøres aktuelle observationer. Oplysninger herfra er for det meste kun medtaget i det omfang, de lokale rapportgrupper har indsamlet dem, eller hvor observatøren også har indsendt sine iagttagelser direkte til den lokale rapportgruppe eller har brugt dofbasen. Det er overladt til årsrapportens skribenter selv at afgøre, om de vil eftersøge observationer af deres arter på andre hjemmesider end www.dofbasen.dk.

Fuglestationsvirksomhed og rutinemæssige trækobservationer på en række lokaliteter har bidraget med et stort materiale, i de fleste tilfælde via de lokale rapporter: Skagen (Skagen lokalgruppe) (NJ), Vejlerne (Økologisk Feltstation,

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)) (NJ), Tipperne (DMU) (RK), Blåvand (Blåvand Fuglestation (DOF)) (RB), Sydlangeland (Keldsnor Fuglestation v. DOF Fyn), Rørvig Fuglestation, Kongelunden (Kongelundens Fuglestation v. Preben Berg), Gedser Fuglestation (LFM) og Christiansø Feltstation v. Peter Lyngs. Endelig er supplerende materiale indkommet fra Storkegruppen (DOF), *Fugle i Felten*, samt DOFs lokalblade.

Det skal påpeges at regionsforkortelserne (eksempelvis (NJ) for Nordjylland) i artsgennemgangen ikke skal opfattes som henvisninger til lokalrapporter, men kun som geografiske oplysninger.

Tak til Kaj Kampp for hjælp under udarbejdelsen af rapporten. Tak til Preben Berg og Peter Lyngs for værdifulde kommentarer til teksten. Tak til Timme Nyegaard for hjælp med udfærdigelsen af kort. En *stor* tak til de mange, der har indsendt deres oplysninger til lokalrapporter og via www.dofbasen.dk m.m., samt til observatørerne på fuglestationer o.lign. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Regionsinddelingen anvendt i denne artikel.
Geographical regions of Denmark used in this report.

Artsgennemgang

Islom *Gavia immer*

Årets total blev på 62 fugle fordelt på 26 lokaliteter. Selvom totalen er mindre end i 2003 (74), var det stadig et år langt over middel. Gennemsnit for 1991-2003 er 38, og frem til 2002 lå forekomsten stabilt på 30-40 fugle. En forklaring på stigningen de sidste par år kan ikke umiddelbart gives, og tendensen afviger noget fra mønsteret i Sverige, hvor totalen har været faldende i de senere år (Strid 2005).

Årets total skyldes ikke mindst et godt år i Nordjylland og på Sjælland. Fra første halvår kan nævnes 1/1 1 ad. i vinterdragt Lild Strand (NJ), 2/1 1 ad. i vinterdragt rst. Bulbjerg (NJ) samt 7/1 1 2K+ rst. Grenen (NJ). Forårstræk i Nordjylland sås i perioden 21/4-29/5 med følgende store dage: 7/5 3 Grenen, 16/5 3 Grenen samt 22/5 2 Grenen. På Sjælland noteredes forårstræk i perioden 28/3-6/6, men eneste dag med mere end én fugl var 30/3 (1 Kronborg og 1 Nivå). Andet halvårs fugle udviste som sædvanligt en top i oktober, hvor der i månedens første halvdel blev set 11 fugle fordelt på 11 dage. Materialet antyder, at en fugl har rastet ved Lakolk 1/10-15/10.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Årets total blev på 26 fugle fordelt på 13 lokaliteter. Det er det største antal siden 1991, hvor der blev registreret 35. I første halvår noteredes 18 fugle i perioden 26/4-12/6, med 2/5 (4 trk. Grenen, heraf 2 sammen) og 16/5 (2 trk. Vejlbj Klit) som de største dage. 12/6 sås en fugl kl. 06:37 ved Husby Klit (RK) og kl. 08:00 ved Langerhuse (RK) ca 48 km længere mod nord, hvilket giver en gennemsnits-hastighed på 35 km/h.

Andet halvår gav 8 fugle i perioden 27/9-19/11, og der var ingen dage med mere end én fugl.

Månedsfordeling af Islom, Hvidnæbbet Lom og ube-stemte storlommer 2004.

Monthly distribution of G. immer, G. adamsii and unid. big diver, 2004.

	Islom	Hvidn. Lom	Ub. storlom
Januar	3		1
Februar	1		1
Marts	3		
April	3	2	1
Maj	25	14	5
Juni	1	2	1
Juli			
August	1		
September	5	1	
Oktober	13	5	5
November	4	2	1
December	1		

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Der blev set 252 fugle i 2004, hvilket er langt over middel – for 1977-2003 er gennemsnittet 113. Vinterens største observation var 7 fouragerende Sejet Nørremark (VE) 3/1 og 2 trk. og 2 rst. Rosenvold (VE) 22/2. Mest markant var nogle store forekomster i Sydvestjylland: 9/4 20 rst. Blåvand (RB), 12/4 3 trk. N til rst. ved Blåvands Huk (RB), og 22/4 42 rst. mellem Fanø Bad og Pælebjerg (RB). Ellers kan følgende fra første halvår nævnes: 17/4 3 i sommerdragt Lidsø-Tjørnebjerg (LFM).

I yngletiden blev der kun set to fugle: 10/5 1 Ø Gilbjerg Hoved (S) og 19/7 1 i sommerdragt Køge Sydstrand (S); der var altså ingen mulige ynglepar i 2004. De største koncentrationer i andet halvår var 14/10 16 Lakolk Strand (SJ) – og dagen efter 15 samme sted – samt 19/10 7 Ringkøbing Fjord (RK).

Regional fordeling af Islom 2004.

Regional distribution of Great Northern Diver 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. halvår	25	0	2	0	0	0	0	9	0	0	36
2. halvår	12	3	1	2	0	2	2	4	0	0	26

Regional fordeling af Hvidnæbbet Lom 2004.

Regional distribution of White-billed Diver 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
Forår	11	4	0	0	0	0	0	3	0	0	18
Efterår	1	2	1	0	0	0	1	2	1	0	8

Regional fordeling af Nordisk Lappedykker 2004.
Regional distribution of Horned Grebe 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
Forår	2	1	67	6	13	6	0	22	6	4	127
Efterår	13	11	8	3	4	23	6	38	9	9	125

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis* (yngleforekomster)

Landsbestanden 2004 er vurderet til maksimalt 232 ynglepar. Gennemsnittet for årene 1988-2003 har været 263, så året var under middel. Bestanden har ellers været nogenlunde stabil siden 1990. Ud fra det gennemgåede materiale har det været meget svært at lave en regionsvis opgørelse over ynglepar, så tallene er behæftiget med en vis usikkerhed. Der skal derfor kraftigt opfordres til at lave grundigere registreringer af mulige og sikre ynglepar. Måske kunne man tage den svenske idé med rigsinventeringsarter op og lave en landsdækkende optælling af Sorthalset Lappedykker. Sørestaureringsprojekter har de fleste steder en kortvarig gavnlig virkning på bestanden, men tilsyneladende er der en tendens til at arten hurtigt forsvinder igen. Dog lader det til, at bestanden på Skjern Enge er stabil.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Der forelå heller ikke i 2004 sikre ynglebeviser. Fuglene på Bulbjerg ankom rekordtidigt 26/2, og op til 8 fugle var på plads i juni. Sidste observation var 3 fugle 9/7.

Årets forekomst var med 36 514 fugle i den høje ende af skalaen, selvom der manglede de helt store trækdage med over 10 000 Mallemukker. Som i tidligere år dominerede Nordjylland totalt med 95% af årstotalen, og bemærkelsesværdigt er der kun indrapporteret 323 fugle længere nede langs den jyske vestkyst. Forekomsten på landsplan kulminerede i forbindelse med to perioder med hårde vestlige vinde, dels medio maj – medio juni, hvor

17 648 blev talt, og dels i september med 11 774 fugle. Mallemukken blev set i alle årets måneder; de første fugle var 5/1 og 10/1 1 rst. og 12/1 6 NV Grenen (NJ). De største dage i foråret var 15/5 757 V Lild Strand (NJ) og 818 NV Grenen (NJ), 20/5 466 V Lild Strand (NJ) og 730 NV Grenen (NJ), 21/5 3065 SV Ørhage (NJ), 8/6 2380 NV Grenen (NJ), og 16/6 3355 Lild Strand (NJ) og 900 Grenen (NJ).

Allerede i ultimo august var der flere store dage ved Grenen (NJ), således 22/8 3006 V og 23/8 1030 V, og forekomsten kulminerede i forbindelse med lavtrykkspassager medio-ultimo september: 22/9 3500 V Roshage (NJ) og 2800 V Ørhage (NJ), 23/9 1500 V Lild Strand (NJ), og 24/9 1400 Roshage (NJ). Der meldes om flere D-fugle disse dage, flest 23/9 6 Roshage (NJ).

Der blev observeret forholdsvis mange fugle i de indre farvande, i alt 1326, og arten blev set i alle måneder på nær januar og juli. Forekomsten i de indre farvande kulminerede mellem medio maj – medio juni, hvor de største dage var 15/6 117 V Gilbjerg Hoved (S) samt 16/6 106 V Gilbjerg Hoved (S) og 46 Rørvig (S). I efteråret var der kun én dag med over 100 fugle, 27/9 130 Gilleleje/Græsted (S).

I november og december sås kun få fugle i landet, flest 23/11 276 NV Grenen (NJ). Der var dog stadig fugle i de indre farvande, således 18/12 10 V og 19/12 15 V Gilbjerg Hoved (S), hvilket er mange så sent på året. Fra årets forekomst skal desuden nævnes en ringmærket fugl, der 4/3 blev fundet død ved Kerteminde. Den var knap 22 år tidligere (6/7 1972) blevet mærket som voksen på Shetlandsøerne.

Bestandsudvikling for Sorthalset Lappedykker på udvalgte sørestaureringsprojekter.

	Etablering	År 1	År 2	År 3	År 4
Skjern Enge	2001	10	30-34	38-54	33-37
Årslev Engsø	2003	46-86	2		
Ødis Sø	2003	2-15	2-3		

Regional fordeling af ynglepar af Sorthalset Lappedykker 2004.
Regional distribution of breeding pairs of Black-necked Grebe, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
4	49-71	0-2	9-59	2-3	45-46	11-13	10-34	0	0	130-232

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

Selvom efteråret bød på flere dage med hård vind fra vest, blev årstotalen kun på 104 fugle. Årlige gennemsnit for 1980-89 var 170, for 1990-1999 168, mens det for 2000-2004 har været 144. Årets fugle blev set i august (6), september (90), oktober (6), november (1) og december (1). De første var 20/8 1 S Bjerregård Strand (RK) samt 22/8 1 NV Grenen (NJ), 1 V Lild Strand og 2 SV Roshage. Forekomsten kulminerede i forbindelse med vestenvindsperioder i september, men den eneste store dag var 12/9 med 19 S Nørre Lyngvig og 28 trk. Blåvands Huk (RB). I de indre farvande observeredes i alt 17 fugle, flest 27/9 (4) og 28/9 (2) ved Græsted/Gilleleje (S). Forekomsten i oktober var meget lille, og i november sås kun 18/11 1 V Udsholt Strand (S); et sjældent vinterfund fra december var 30-31/12 1 rst. Grenen (NJ).

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

Med i alt 71-74 fugle blev 2004 det fjerdestørste år hidtil i Danmark, kun overgået af 1989 (99), 1990

(80) og 1998 (94). En forholdsvis stor andel var fra de indre farvande, næsten 40%, og især var der mange her i juni. Månedfordeling var maj 8, juni 26, juli 8, august 5, september 24-27.

De senere år har majfund nærmest været en regel, og årets første fugle var da også 9/5 1 N Agger Tange (NJ), 12-23/5 3 Ø og 1 rst. Grenen (NJ), 19/5 1 V Gilbjerg Hoved (S), og 22/5 2 S Ørhage (NJ). I forbindelse med kraftig blæst i juni sås mange fugle, særligt i dagene 15-16/6, hvor der samlet blev registreret 16: 15/6 4 V Grenen (NJ) og 2 V Gilbjerg Hoved (S), 16/6 3 V Fyns Hoved (F), 3 rst./N Århus Havn (ÅH) og 4 SØ Kysing Næs (ÅH). Ultimo juni og i juli var der flere pæne observationer, således 26/6 3 V og 29/6 3 V Roshage (NJ), og 13/7 3 V Flyvesandet (F). Efterårets forekomst kulminerede i forbindelse med blæsevejr i september: 13/9 2 S Ørhage (NJ), 15/9 3 S Nørre Lyngvig (RK) og 2 S Blåvands Huk (RB), 22/9 2 Roshage (NJ) og 23/9 2 V Klint (S). Årets sidste fugle var 27/9 1 NØ Kikhavn (S) og 1 Græsted/Gilleleje (S), som muligvis var samme individ.

Stor Stormsvale, Oddesund (NJ) 24/9 2004. Foto: Ole Krogh.

Regional fordeling af Sodfarvet Skråpe (1), Alm. Skråpe (2) og Stor Stormsval (3) 2004.

Regional distribution of Sooty Shearwater (1), Manx Shearwater (2) and Leach's Storm-petrel (3), 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1	15	38	33	1	1	0	0	16	0	0	104
2	30	8	6	8	3	0	7-10	8-9	0	0	70-74
3	258	253	338	1	1	0	1	50	0	0	902

Lille Stormsval *Hydrobates pelagicus*

Efter fem magre år med kun 1-5 fugle blev 2004 et noget bedre år, 14 fugle. Generelt svinger forekomsten meget fra år til år. Det årlige gennemsnit for 1994-2003 er således 6,5, men i 1997 sås 18 mod kun en enkelt i 2001. Observationerne i 2004 var: 12/9 1 S Vejlbj Klit (RK), 15/9 1 S, 21/9 1 S og 6/10 1 rst./S, alle Ørhage (NJ), 15/9 1 S, 16/9 1 S, 6/10 1 S og 5/11 1 S, alle Blåvands Huk (RB), 22/9 1 rst. Bagenkop Havn (F), 23/9 1 V Lild Strand (NJ), 23/9 1 V Korshage (S), 24/9 1 fouragerende Griben, Sjællands Odde (S), 4/10 1 N Nørre Lyngvig (RK), og som den sidste et eksemplar, der 5/11 blev indleveret fra DFDS Englandsbåde i Esbjerg Havn og taget i pleje, men som døde efter et par dage.

Stor Stormsval *Oceandromoa leucorhoa*

Det blev til ny rekordforekomst af Stor Stormsval i 2004 med en årstotal på 902 fugle. De hidtil største tal var i 1997 (624) og 1988 (310). Regionalfordelingen var (NJ) 258, (RK) 253, (RB) 338, (ÅH) 1, (VE) 1, (F) 1 og (S) 50. Månedsfordelingen var september 865, oktober 32, november 2 og december 3. De første fugle sås 12/9, 5 S Ørhage (NJ), 5 S Nørre Lyngvig (RK) og 3 Blåvands Huk (RB). 15/9 sås 15/9 40 S Blåvands Huk, 27 S Lyngvig Fyr, 11 S Ørhage (NJ) og 2 V Roshage. Årets helt store dag blev 21/9 med 237 S Vejers Strand (RB), 150 S Nørre Lyngvig (RK) og 139 S Ørhage. Fra samme dag er følgende ikke medregnet, da disse højst sandsynligt

er gengangere: 74 S Børsmose Strand (RB), 30 S Blåvands Huk (RB), 14 S Vejlbj Klit (RK), og 46 V Roshage (NJ). Flere af fuglene mellem Nørre Lyngvig og Vejers Strand kunne ligeledes være gengangere, men begge totaler er medtaget her. 22/9 var der fortsat pæne tal, 28 Vejers Strand (RB), 18 V Blokhuis Strand (NJ), 26 V Roshage (NJ) og 24 S Ørhage (NJ), hvor kun højst syv af fuglene har optrådt på begge de to sidstnævnte lokaliteter. Samme dag (22/7) nåede fuglene også ned i Kattegat, 20 V Gilbjerg Hoved. Sidste større observationer var 23/9 12 V Gilbjerg Hoved og 24/9 12 V Roshage (NJ). Et antal fugle var blæst ind i Limfjorden, hvor der ved 23/9 sås 5 ved Oddesund, og 25/9 var der stadig 3 og 26/9 1 fugl her. Længere inde i Limfjorden sås 24/9 1 Livbjerggård Strand (RK) og 26/9 1 Handbjerg Strand. Mest bemærkelsesværdig var dog en fugl, som 26/10 blev set trækkende V ved Skibet i Vejle Ådal (VE). I oktober i øvrigt sås kun et moderat antal fugle, flest 8/10 4 S Vejlbj Klit (RK) og desuden et enkelt fynsk indslag med 1 V Thurø-dæmningen efter at være blevet mobbet af måger. I november sås 7/11 1 N Fornæs (ÅH) og 13/11 1 V Roshage (NJ), og året sluttede med to usædvanlige decemberfund, 18/12 2 V Roshage (NJ) og 1 V Gilbjerg Hoved (S).

Selvom 2004 var et formidabelt år for Stor Stormsval, skal det bemærkes, at den største enkeltobservation fortsat er fra 19/9 1997, 243 Blåvands Huk, og største forekomst på 90 fugle i de indre farvande er ligeledes fra 1997.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Denne art var sidst med i årsrapporten i 2000. Dengang blev den iagttaget på 82 lokaliteter over hele landet. Siden er der ingen tvivl om, at bestanden er steget yderligere, og årets forekomst var fordelt på ikke mindre end ca 125 lokaliteter, og paukende Rørdrummer blev registreret på de fleste. Forekomsten af Rørdrum er særligt godt belyst i 2004, idet arten indgik i Feltornitologisk Udvalgs *Projekt Temaart*. Som resultat af en målrettet eftersøgning efter arten i de fleste egne af landet blev der i løbet af foråret kortlagt ikke mindre end 397 paukende Rørdrummer (se Nielsen 2005a). Grell (1998) opgjorde bestanden i midten af 90'erne til 150-200 par.

Det vigtigste område for arten er stadig Vejlerne (NJ), hvor der var omkring 204 territorier. Det næstvigtigste område var Maribo-søerne, hvor der blev kortlagt 51 paukende fugle. De største antal herudover var Haldager Vejle (NJ) 3, Bjerregrav Mose (ÅH) 3, Vest Stadil Fjord (RK) 6, Skjern Enge (RK) 4, Sønderlem Vig (RK) 5, Magisterkogen (SJ) 7, Lakolk Sø (SJ) 6, Skifterne, Fanø (RB) 3 og Valsøllille Sø (S) 3. De første trut blev hørt 13/2 Borremosen (S) og 14/2 Vejlerne. Der var en del vinterfund i januar, februar og december.

Regional fordeling af Rørdrum 2004.

Regional distribution of Bittern 2004 seen/heard in the breeding season and (bottom row) outside breeding season.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
Yngletid	165	31	15	8	0	30	8	13	12	1	283
Andre årstider	ca 25	10	9	8	4	13	11	33	3	1	ca 117

Silkehejre *Egretta garzetta*

Op mod 24 Silkehejrer blev set i 2004, fordelt over det meste af landet. Men der er sandsynligvis gengangere blandt de jyske fund, så et mere realistisk bud vil være en årstotal på 16-20 individer. Kun Vejle Amt havde ikke besøg af Silkehejre i 2004, og den eneste i Århus Amt var blot den sjette herfra nogensinde. En overvintrende fugl blev set i Lille Åmose (S) 12-24/1. Derudover var de første 24/4 1 Mandø (RB) og 30/4 1 Tipperne (RK). Over sommeren var der langtidstationære fugle i Vejlerne (NJ), 31/5-3/8 1-2, og i Klydesøen (S), 13/7-24/8

1. Årets sidste blev var 29/8 1 Lønnerup Fjord (NJ), 31/8 1 Hovsør Røn (NJ) og 10/10-20/10 1 Klydesøen (S).

Sølvhejre *Egretta alba*

21-23 Sølvhejrer i 2004 er det højeste antal noteret i Danmark, men i de foregående år har antallet kun været en smule mindre. Stort set alle fugle blev set i første halvår. Som den eneste region så Ribe Amt ikke noget til Sølvhejrerne. I Århus Amt var der to, som henholdsvis er fjerde og femte fund her, mens en bornholmsk fugl var øens fjerde. Årets fund blev indledt i marts, 23/3-25/3 Tissø (S), mens de næste fugle dukkede op flere steder midt i april: 16-19/4 1 Kragemosen og Stavns Fjord, Samsø (ÅH), 16/4 2 Helnæs Made (F), 19-22/4 1 Holløse Bredning (S), 21/4 1 Even Sø (S) og 24/4 1 Gammelmose og Bastemose (B). I andet halvår blev blot set tre fugle: 11/8-18/8 1 Hostrup Sø (SJ), 17/5-2/9 1 Klydesøen (S) og 28/11 1 Vest Stadil Fjord (RK).

Sort Stork *Ciconia nigra*

Med 25-29 fugle blev 2004 et normalt år – tallet var mindre end i 2001 og 2003, men væsentligt større end i 2002. Årets første var 15/4 1 NØ

Hellebæk (S), 23-24/4 1 rst. Ellemosen/Holløse Bredning (S) og 24/4 1 NØ Hellebæk/Teglstrup Hegn (S). Fra foråret desuden 2-3/5 1 Skagen (NJ) og 3/5 1 S Ulvshaleskoven (LFM). Der var ingen tegn på ynglen eller yngleforsøg (Nyegaard & Grell 2005), men der var enkelte sommerfund. Efteråret bragte lidt flere Sorte Storke til landet; de største forekomster var 9/8 4 Skjern Enge (RK) og 10/8 4 Rudkøbing Vejle (F) – antagelig samme familieflok. Årets sidste var 14/8 1 1K Haderslev (SJ), 23/8 1 V Ebeltoft Færgenhavn (ÅH) og 1/9 1 Gelsted/Lundemose (F).

Regional fordeling af Silkehejre og Sølvhejre 2004.

Regional distribution of egrets, 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
Little Egret	2	3-4	6-8	1	0	1	1	5	1	1	21-24
Great White Egret	3	3-5	0	2	1	2	2	6	1	1	21-23

Forekomst af Sort Stork i 2004.

Regional and seasonal distribution of Black Stork, 2004.

Region	apr-maj	jun-jul	aug-sep	Total
NJ	1	3	2	6
ÅH		2	2	4
RK		1	4	5
VE		1		1
RB				
SJ		1	1	2
F			6	6
S	2-3			2-3
LFM	1	1		2
B				
Total	4-5	9	15	28-29

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

I løbet af året blev der set mindst 150-200 Hvide Storker i alle egne af landet. I betragtning af artens ynglestatus i dag er det et meget pænt antal. Specielt i juni sås mange, hvilket tyder på tilflyvning fra syd og sydøst af yngre ikke-ynglende fugle.

Årets første var 6/3 1 NØ Hellebæk (S), 15-17/3 1 Borre (LFM) og 19/3 1 Rudbøl (SJ). De største forekomster var 19/5 7 Gundsømagle (S), 5/6 6 Rosenholm (ÅH), 6/6 5 Birkemose (LFM), 6/6 10 Møn (LFM), 6/6 13 Lille Heddinge, Stevns (S), 7/6 23 Rødekro kommune (SJ), 8-16/6 5 Skjern Hovedgård (NJ), 2/7 og igen 8/8 5 Gundsø kommune (S), og 17/10 6 Frølund Fed (S). De sidste

var 6/10 1 Holsted (RB), 11/10 3 Hjørring (NJ), 14/10 1 Tissø (S) og 17/10 6 Frølund Fed (S).

Ynglebestanden talte to par i henholdsvis Vegger (NJ) og Ribe (RB), som hver fik to flyvefærdige unger. Dertil et "svensk" halvtamt par i Hvedstrup (S), som fik fire flyvefærdige unger (Nyegaard & Grell 2005).

Skkestork *Platalea leucorodia*

Hovedparten af årets iagttagelser af Skkestork stammer fra artens yngleområder, dvs. dels Limfjorden incl. Vejlerne og Ulvedybet og dels Ringkøbing Fjord, incl. Skjern Enge og de dertil knyttede lokaliteter. Desuden er der ikke uventet gjort en del observationer fra lokaliteter langs den jyske vestkyst (i Ribe og Ringkøbing Amter).

Årets første var rekordtidlige, 29/2 1 Ulvedybet (NJ) og 1 Arup Vejle (NJ) (muligvis samme individ), 4/3 3 Arup Vejle (NJ), 5/3 1 Arup Vejle (NJ), 9/3 2 Gl. Vesløs (NJ) og 14/3 4 Skjern Enge (RK).

Bemærkelsesværdigt var der et meget stort antal Skkestorker, som holdt til og fouragerede på Bygholm Vejle (NJ) i sensommeren, med maksimum 18/8 (82). Det betyder, at der foruden alle limfjordskolonien fugle, 32 adulte og 34 1K, var yderligere 14 fugle i flokken.

Forekomst af Hvid Stork i 2004.

Regional and monthly distribution of White Stork, 2004.

Region	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ				6	6	11	5	5	3	3		
ÅH			1	9		17						
RK				6	2	3						
VE				7			1					
RB			1	4	6		4	4	3	1		
SJ			1	7	5	24	1					
F			1	1	3	5	4					
S			3	10	13	15	6	10		7		
LFM			1	11	6	16		1	7			
B				2	1							
Total			8	63	40	91	21	20	13	11		

Maksimum for Ringkøbing-kolonien noteredes 21/8, 41 Skjern Enge – kolonien talte 12 ad. og mindst 11 1K, så også her var et antal fremmede fugle på besøg. Det store antal fremmede (ikke-ynglende) fugle, som tilsyneladende kommer til landet i løbet af sensommeren, lover godt for fremtiden. Fra øvrige dele af landet foreligger følgende observationer: 16-17/3 1 Elling Strandenge (NJ), 4-6/5 2 Borreby Mose (S), 17-21/5 1 Borreby Mose (S), 8/5 1 Tryggelev Nor (F), 23/5 1 Gulstav Mose (F), 27/5 1 Wedellsborg (F), 28-30/5 1 Skagen (NJ), 28/8 2 Hirtshals Østerstrand (NJ),

29/8 1 Bispeeng (F), 5-7/9 1 Firtalsstrand (F), 9/9 1 Ølundsgårds Inddæmning (F), 21-22/9 1 Keldsnor (F), og 23/9 1 Gulstav (F) og 1 Mariager Fjord (ÅH). Alle iagttagelserne på Fyn og Langeland i august/september gælder nok det samme individ. Årets sidste var 19/10 5 Ulvedybet (NJ), 25/10 1 Bøvling Klit (RK), 31/10 1 Vejlerne (NJ), og 13/11 1 Bygholm Vejle (NJ) – sidstnævnte rekordsen og godkendt af SU.

Ynglebestanden talte 16 par i limfjordskolonien og 6 par i kolonien i Ringkøbing Fjord (Nyegaard & Grell 2005).

Skestorke, Skjern Enge 15/8 2004. Foto: Carsten Gadgaard.

Flamingo *Phoenicopterus* sp.

Den danske natur blev igen i 2004 beriget med langbenede lyserøde fugle. En Stor Flamingo (*P. ruber roseus*) blev set forskellige steder i Vadehavet (RB/SJ) gennem en stor del af året (obs. i dof-basen 19/3-14/11), og en Lille Flamingo (*P. minor*) er set i Ho Bugt (RB) i august samt i Odense Fjord (F) 4-22/9. Ikke arts/racebestemte flamingoer er set 21/2 Grønnestrand (NJ), 17/4 Halk Nor (SJ), 30/4 Slivsvø (SJ) samt 5/8 Rubjerg Knude (NJ) – sidstnævnte blev set trækkende sydpå langt ude over havet.

Stor Flamingo, Rømø (SJ) 14/11 2004. Foto: Carsten Gadgaard.

Sort Svane *Cygnus atratus*

Denne smukke undslupne fangenskabsfugl ses i Danmark året rundt. I 2004 blev den set i alle rapportområder, i alt 52 forskellige fugle, når gengangere forsøges sorteret fra. Men i modsætning til 2003 var der ingen ynglefund, selv om et par opholdt sig ved Harboøre Tange (NJ) 11/6-5/9. Årets største forekomster var syv observationer af forskellige flokke på tre fugle.

Sangsvane *Cygnus cygnus* (yngle- og sommerforekomster)

Der foreligger 73 observationer af ca 25 oversomrende fugle i ynglesæsonen. Langt de fleste gjaldt enlige fugle. Parret i Nordjylland, som med held har ynglet de to foregående år, fik desværre

plyndret reden i begyndelsen af juni, formentlig af mink. I Vejlerne (NJ) og omgivelser opholdt fire fugle sig hele sommeren. Herudover var der ingen fund af mere end en enkelt fugl gennem længere perioder. Men mon ikke vi snart vil opleve Sangsvanen på flere ynglelokaliteter? Der ses flere og flere oversomrende fugle, og samtidig vokser ynglebestandene i vore nabolande.

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

Tilbagegangen fra 2003 blev vendt til en meget stor fremgang i 2004, til ikke mindre end 6254 fugle. Det skyldes især nogle meget stor forekomster dels på Sydfalster (LFM) i februar-marts, dels på Vestlolland (LFM) i december. Der blev dog set Tundrasædgæs i hele landet undtagen Århus og Vejle amter.

De største forekomster i første halvår var 1/2 1170 ved Gedesby, Falster (LFM) og 5/3 ca 700 Bøtø (LFM). Forårets sidste fund var 5/5 2 Fuglsand (RK), mens det første efterårsfund var 30/9 3 Vest Stadil Fjord (RK).

Fra 3/12 til 21/12 foreligger der en række meget store tal fra Vestlolland, hvor gæssene holdt til på marker omkring Nakskov Fjord (LFM). Flokken var på over 4500 gæs, hvoraf 4200 blev bestemt til Tundrasædgæs under en meget grundig gennemgang af flokken 3/12. I samme område blev der 17/12 talt 4000 Ydø-Jordbjerg (LFM) og 21/12 4000 Jordbjerg Skov (LFM). Det største tal uden for dette område var 30/12 38 rst. nær Tissø (S), mens største tal på Bornholm var 19/10 21 Myregårds Myr (B).

Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Grønlandsk Blisgås holdt niveauet fra 2003 med en enkelt observation af én fugl, denne gang i Ringkøbing Amt. Det skete 30/4 1 Fuglsand, Skjern Å (RK). Det er dog muligt, at underarten er en smule overset, da man skal tæt på og have godt medlys for tydeligt at kunne se kendetegnene.

Dværgegås *Anser erythropus*

De Dværgegæs der observeres i Danmark, formodes at stamme fra den svenske bestand, hvilket er dokumenteret med ringaflysninger. Den fine fremgang i 2003 holdt desværre ikke i 2004, vi kom tilbage til et normalt niveau med 66 observationer af kun 16 fugle. Langt hovedparten (13) blev set i Østdanmark, resten i Sønderjylland.

Forårets første fund var 27/3 1 Ny Frederikskov (SJ). Årets største observation var 19-20/4 6 Klydesøen (S). I maj blev fem fugle set ved Ellemosen, Holløse Bredning (S), formentlig samme flok som

ved Klydesøen. Forårets sidste var 30/6 1 Hartsø (SJ). I efteråret var der kun to fund: 7/10 1 juv. Saltuna (B) og 21-31/12 1 ad. rst. Søholt (LFM).

Dværggåsen er en af de mest truede europæiske ynglefugle, med en anslået totalbestand på 240-450 par (Birdlife International 2004). Den svenske bestand anslås til at være på omkring 100 individer, som næsten alle har deres oprindelse i det svenske udsætningsprojekt. Princippet i det svenske projekt er i korthed, at æg fra Dværggæs i fangenskab placeres under vilde Brangæs, der yngler i Stockholm-området. Efter klækningen indfanges gåsefamilien og holdes i bur indtil ungerne er 5-7 uger gamle, hvorefter hele familien transporteres til udsætningsområdet i Tjålmejaure-Laisdalen i Lapland. Der er dog ikke sket udsætninger siden 1998 pga. formodninger om, at de Dværggæs, æggene stammede fra, havde indslag af gener fra Blisgæs. Efter 1998 er der heller ingen ynglefund i Sverige af Dværggæs tilhørende den oprindelige bestand, men bedømt ud fra antallet af kuld på rastelokalteterne der været 32 succesfulde yngleforsøg i perioden 1999-2003 (Andersson et al. 2004, Strid 2005).

Indisk Gås *Anser indicus*

Forekomsten i 2003 var præget af to store flokke på henholdsvis 21 og 16 fugle, og da tilsvarende flokke udeblev i 2004, blev årets total tilsvarende mindre, i alt 135 observationer af 33 forskellige fugle. Forårets første var 2/1 1 Tissø (S), den sidste 31/5 1 Lejsø (S). I alt 23 fugle er noteret som oversomrende. Efterårets første fund 6/9 1 Vest Stadil Fjord (RK), det sidste 31/12 1 Oldenor (S). Årets største fund var 11/6 8 Vest Stadil Fjord; her havde flokken opholdt sig siden 29/5.

Snegås *Anser caerulenscens*

64 observationer af kun 15 forskellige fugle er næsten en halvering i forhold til 2003. Tre af de 15 fugle var af den blå fase. Årets første var 17/1 1 Pumpestation Nord (RK), mens forårets sidste

var 29/5 1 blå Saltvandssøen (SJ). Efterårets første fund var 6/8 1 Margrethekog (SJ), og årets sidste var 13/11 1 blå Stignæs Skov (S). Årets største flok var 23/10 4 rst. Østerild Fjord (NJ) (3 hvide og 1 blå), ingen andre flokke var på mere end to fugle. Arten blev set i halvdelen af rapportområderne.

Canadagås *Branta canadensis* (yngleforekomster)

Canadagåsen ses i hele Danmark året rundt. Den optræder talrigt, men noget spredt i yngleperioden. I Sverige, Norge og Finland yngler den i kolonier på op til ca 50 par, mens arten her i landet ikke har etableret kolonier. Alle ynglefund i 2004 gjaldt da også enkeltpar; men måske er en dansk koloni på vej, da tre par havde succes i Herrestrup Mose (S), og to eller tre par fik også unger i Valsøllille-området. De formelt indrapporterede ynglefund indskrænker sig dog til følgende: 16/5 1 ad. og 7 pull. Valsøllille Sø (S), 9/6 1 ad. og 9 pull. Lammefjorden (S), og 13/6 3 ad. og 6 pull. Skjoldnæsholm Engsø (S). Det er nok ikke helt tilfældigt, at de fleste ynglefund gøres netop i Vestsjællands Amt, da det er her at de fleste Canadagæs ses i trækperioden.

Desværre blev der konstateret endnu et tilfælde af hybridisering: 18/6 1 ad. ♂ med 1 ad. ♀ Grågås og 3 unger Geddal Enge (RK).

Bramgås *Branta leucopsis*

(yngle- og sommerforekomster)

Den danske bestand af Bramgæs hører til den baltiske population, som er en aflægger af den russiske, hvis trækrute går fra Novaja Zelmja via Estland-Gotland-Øresundsområdet til det danske Vadehav, Nordtyskland og Holland. Ynglebestanden på Saltholm (S) kunne atter i 2004 fremvise en solid fremgang til ikke mindre end 366 ynglepar mod 256 i 2003, en stigning på 43%. Der er ikke rapporteret om ynglefund andre steder, selv om der i juni-juli var 35 observationer af Bramgæs spredt over landet. Der var dog kun et enkelt par imellem, i Vejlerne i juni.

Regional fordeling af gæs 2004.

Regional distribution of Tundra Bean Goose (1), Greenland White-fronted Goose (2), Lesser White-fronted Goose (3), Bar-headed Goose (4), Snow Goose (5), Red-breasted Goose (6), and Egyptian Goose (7), 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. Tundrasædgås	9	11	5	0	0	7	24	68	6100	30	6254
2. Grønlandsk Blisgås	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3. Dværggås	0	0	0	0	0	3	0	11	1	1	16
4. Indisk Gås	3	12	3	2	1	4	1	5	2	0	33
5. Snegås	6	2	1	0	0	2	0	4	0	0	15
6. Rødhalsed Gås	0	1	3	0	0	4	0	0	1	0	9
7. Nilgås	11	10	12	26	11	20	7	10	2	1	110

Bramgåsen er nu også etableret som ynglefugl i Norge, f.eks. ynglede 59 par i Oslofjorden i 1999 (Størkersen et al. 2005). Den svenske ynglebestand har i de senere år stabiliseret sig omkring 5000 par, hvoraf 90% findes på Gotland (Strid 2005).

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*

Forekomsten i Danmark af denne underart regnes nu for veldokumenteret. Den er derfor taget af SU-listen fra og med 2004, og optræder hermed for første gang i årsrapporten. Til og med 2003 foreligger der 36 SU-godkendte fund, hvoraf enkelte drejede sig om flere fugle. Der er fund fra alle rapportområder på nær VE, LFM og B (Amstrup 2004).

I 2004 er indtastet 44 observationer på dofbasen af ca 5 fugle første halvår og 5-6 i andet: 1/1-15/5 1 ad. Stavns Fjord (ÅH) – til stede i området allerede fra 21/10 2003 (SU-godkendt), 2-9/2 og igen 4-6/3, 25/3 samt 8/4 1 ad. Sneum Enge (RB), 4/4 og 26/4 1 ad. Mandø (RB), 10/4 1 ad. Nordmandshage (NJ), 14/4 1 ad. Staun, Barmer og Valsted Enge (NJ), 18/4 1 Rømhøddammen (SJ), 23/5 1 Ballum Forland (SJ), 12-15/10 1 ad. Mandø, 29/10-4/11 1 Stavns Fjord, 5/11 1 ad. Køge Sydstrand (S), 9/11 1 ad. Gilbjerg Hoved (S), 18/11 1 Sneum Forland (RB) samt 19/11 1 ad. Fanø (RB).

Nilgås *Alopochen aegyptiacus*

Trods stor efterstræbelse for at holde Nilgåsen borte fra den danske fauna lykkedes det alligevel for arten at brede sig. Rekordforekomsten fra 2002 blev overgået, da ikke mindre end 110 fugle blev set i 2004. Der var følgende ynglefund: 14/5 2 ad. og 4 pull. Brokholm Sø (NJ), 31/5 2 ad. og 4 pull. Ejsbøl Sø (SJ), 1/6 2 ad. og 7 pull. Årslev Engsø (ÅH), samt 24/8 2 ad. og 3 juv. Sneum Engsø (RB). Uden for yngleperioden blev der set flere flokke på op til syv fugle.

Rødhalsed Gås *Branta ruficollis*

Med 7-9 fugle afveg 2004 ikke meget fra 2003 (8). Fem gange blev der set to fugle sammen, alle i Sønderjyllands Amt.

Forårets fund var 6/3-10/5 1 ad. og 1 2K mellem Margrethekog (SJ) og Rømhøddammen (SJ). Det var formentlig en af disse fugle, der 4/4 gjorde en afstikker til Skjern Enge (RK). Ifølge Jensen (2004) blev der ganske vist set op til tre Rødhalsede Gæs på Skjern Enge i dagene 4-9/4 (og desuden en trækkende fugl på Sjælland pri. maj), men der er ingen oplysninger herom hverken i dofbasen eller på netfugl.

Efterårets første fund var 9/10 1 trk. med Bramgæs Gedser Odde (LMF). Dagen efter (10/10) op-

dagedes en fugl på engene ved Rømhøddammen, og fra 11/10 sås jævnligt to-tre fugle i Vadehavet – tidsangivelser viser, at der med sikkerhed var mindst tre Rødhalsede Gæs i området 12/10 (2 Ballum Sluse samtidig med 1 Mandø). Efter efterårsferien ebbede aktiviteten (den ornitologiske!) i området ud, og antallet af observationer faldt kraftigt. En enkelt Rødhalsed Gås sås dog fortsat i området indtil 14/11, hvor den sidste observation blev gjort ved Sneum Sluse.

Alle jagttagelser er gjort i store flokke af Bramgæs, så det er her man skal søge, hvis man gerne vil se denne smukke gås.

Rustand *Tadorna ferruginea*

Årets forekomst blev på 41 fugle, nogenlunde som i de foregående år. Der var fund fra alle årets måneder og fra alle regioner på nær ÅH, VE, F, LFM og B. Der var ingen ynglefund. Det er ukendt i hvor høj grad forekomsten af Rustand i Danmark er spontan eller skyldes undslupne fangenskabsfugle eller fugle fra fritlevende bestande i Tyskland eller Holland. De lejlighedsvis ynglepar i Holland antages generelt at være undslupne fugle (Lensink 2002).

Pibeand *Anas penelope* (yngleforekomster)

I 2004 var der et fund af Pibeand under omstændigheder, der tydede på ynglen: en hun med afledningsadfærd ved Lakolk-søerne på Rømhø (SJ) 30/5. Arten træffes almindeligt som oversomrende over hele landet, men er meget sjælden som ynglefugl. Vejlerne (NJ) plejer at bidrage med enkelte par, men efter lukningen af feltstationen, savner vi grundige ynglefugletællinger fra området.

Amerikansk Krikand *Anas crecca carolinensis*

Der blev i alt set otte fugle i 2004, alle hanner, der optrådte enkeltvis. Fundene falder i to perioder, 2/4-24/6 og 24/10-20/11: 2/4 Agger Tange (NJ), 9/4 Skjern Enge (RK), 11/4 Bøvling Fjord (RK), 12-13/4 Ballum Sluse (SJ), 18-27/4 Geddal Enge (RK), 1-5/5 Slivso (SJ), 20-24/6 Solbjerg Enge (S), 24/10-18/11 Kongens Kær (VE) og 20/11 Knabberup Sø (VE) (de to sidstnævnte antages at gælde samme individ). Den regionale fordeling viser i lighed med tidligere år en klar vestlig udbredelse. Som det også er bemærket tidligere er det påfaldende, at der intet eller kun meget lidt tidsmæssigt overlap er mellem de enkelte forekomster. Teoretisk kunne en enkelt fugl, der turnerede rundt i landet, være ophav til alle årets fund.

Rødhovedet And *Netta rufina*

Af årets 18 fugle blev kun to set i Jylland, resten var på øerne: 18-19/1 1 Felsbæk Møllesø (SJ), 27/3-14/11 op til 6 Sønderlø (LFM), 4/4-6/6 2 Tissø roklub (S), 2/5 1 Nyord (LFM), 27-30/6 2 Arreskov Sø (F), 21/8 1 Borreby Mose (S), 12/9 2 Røgbølle Sø (LFM), 2-22/10 2 Hejrede Sø (LFM), 2/10 1 Agger Tange (NJ).

Bjergand *Aythya marila*

Der var fund i juni-juli i NJ, RK, RB, SJ, F, S samt LFM, men der var intet der tydede på yngleforsøg.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Årets forekomst blev gennemsnitlige 14 fugle, fordelt med 8 forår og 6 efterår. Der var to fund i juni, hvilket er sent. Om foråret sås arten blandt de trækkende Ederfugle ved Sjællands nordkyst. Om efteråret sås hovedparten ved Gedser, også her blandt trækkende Ederfugle. Observationer i de baltiske lande antyder, at Kongeederfugl kan trække den direkte vej over land mellem Hvidehavet og Finskebugten, ligesom det er kendt for Stellersand (Svorkmo-Lundberg et al. 2006).

Stellersand *Polysticta stelleri*

Der er ingen meldinger om Stellersand fra 2004, som dermed blev det første år i nyere tid helt uden fund af arten.

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis*

Denne invasive og i Europa uønskede and blev igen i 2004 truffet i den danske natur, i alt 7 fugle: 1/2 1 ♀ Rødbyhavn (LFM), 6/3-23/4 1 ♂ Borreby Mose (S), 12/3-14/4 1 ad. ♀ Bøjden Nor (F), 3/6 og 22/7 1 ad. ♂ Lund Fjord (NJ), 8-13/6 1 ad. ♂ Nørrestrand (VE), 12/6-13/7 1 ad. ♂ Sundet, Fåborg (F), samt 12/7 1 ad. ♂ Ringe Sø (F). Sidstnævnte blev set samtidig med fuglen i Fåborg – mon der bor en fugleholder et sted på Fyn, der lukker skarve-ænder ud?

Sort Glente *Milvus migrans*

Med ca 90 forskellige fugle var 2004 et helt normalt år. De første var 3/4 1 NØ Strødam-området (S), 6/4 1 indtrækkende Allinge (B) og 13/4 1 N Teglstrup Hegn (S). Årets største forekomst var 2/5 6 NØ Horsens Nørrestrand (VE) – den hidtil største enkeltforekomst i Danmark. Fuglene, som var i flok, kom trækkende fra sydvest hen over lokalitetens fugletårn som perler på en snor i ca 100 m højde i tidsrummet 13:33-13:36. Øvrige observationer af mere end én fugl var 4/5 2 Hulsig Hede (NJ), 30/5 3 Helle Sø (RK), 30-31/5 2 NØ Skagen (NJ) og 30/9 2 SV Stevns Klint (S).

Årets sidste var 30/9 2 SV Stevns Klint (S), 30/9 1 NNV Hellerup (S), 10/10 1 Ny Frederikskog (SJ), og 2/11 1 VSV Kongelunden (S).

Rød Glente *Milvus milvus*

Forårstrækket ved Skagen (NJ) var pænt med ca 24 trækkende og 41 på trækforsøg i perioden 1/4-19/6; de største dage var 1/5 4 Ø, 30/5 1 Ø + 5 trækforsøg, 31/5 4 trækforsøg og 1/6 4 trækforsøg.

Fra Hellebæk (S) er meldt om ca 70 trækkende og rastende fugle i perioden 29/2-3/6. Iagttagelser af trækkende fugle ved Spodsbjerg (S) og Gilbjerg Hoved (S) drejer sig sandsynligvis om fugle, som også er iagttaget ved Hellebæk, hvorfor de ikke nævnes her.

Der er specielt grund til at hæfte sig ved efterårstrækket på Østsjælland. For andet år i træk blev der nemlig sat rekord i trækkende glenter: 30/9 449 SV Stevns Klint (S). Næsthøjeste dagstotal herfra var 9/10 111 SV. Det samlede antal trækkende fugle over Stevns Klint (S), incl. Højerup og Mandehoved, var ca 990 i perioden 14/8-19/11.

Ved Gedser Odde (LFM) sås i perioden 16/9-22/11 ca 90 trækkende og mindst 20 rastende/trækforsøgende fugle, med 30/9 21 V og 9/10 18 S som største antal.

Ynglebestanden blev opgjort til 24 sikre par, som fik 36-39 unger (Nyegaard & Grell 2005).

Regional fordeling af Sort Glente 2004.
Regional distribution of Black Kite, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
22	4	1	7	7	8	9	20	12	5	95

Rovfugletrækket 2004. Oversigt for udvalgte lokaliteter. Bemærk, at lokaliteterne ikke uden videre kan sammenlignes, da aktivitetsniveauet (antal dage med observationer) er forskelligt.

Spring and autumn migration of raptors at selected watchpoints in 2004

Forår	Skagen	Djursland	Rørvig	Gilbjerg	Hellebæk	Kongelunden	Hammeren
Hvepsevåge	562	66	128	83	229	597	11
Sort Glente	5	2	1		5	2	
Rød Glente	24	26	54	32	76	9	5
Havørn	9		16	8	25	1	1
Rørhøg	198	29	183	131	87	46	1
Blå Kærhøg	321	16	126	78	52	18	1
Steppehøg	3					0	
Hedehøg	20		5		3	0	
Duehøg	8	2	35	12	20	0	9
Spurvehøg	3098	328	2122	2909	679	289	70
Musvåge	450+	6612	2890	1417	6807	144	73
Fjeldvåge	122	10	207	133	104	2	4
Lille Skrigeørn	2						
Kongeørn	2		1				
Fiskeørn	291	64	166	142	156	40	7
Tårnfalk	412	27	99	164	21	13	9
Aftenfalk	4		3	4	1		
Dværgfalk	342	11	132	123	37	33	2
Lærkefalk	143	10	77	97	29	5	2
Jagtfalk			1				
Vandrefalk	96	8	31	19	14	3	1

Efterår	Rosenvold	Horne Land	Sydlangeland	Gedser	Stevns	Rørvig	Hellebæk	Kongelunden	Dueodde
Hvepsevåge	12	30	1346	205	4759	100	1644	569	70
Sort Glente				2	5			1	1
Rød Glente	2	17	48	124	984	5	25	40	
Havørn	3			6	30	7	2	16	
Rørhøg	1	17	157	78	581	28	52	138	11
Blå Kærhøg	3		27	39	121	22	56	104	3
Steppehøg				5	1			1	
Hedehøg			6	1	3			1	
Hede/Steppehøg				2	1				
Steppeørn					1				
Duehøg	3			3	4	9	6	3	
Spurvehøg	60	300	988	1184	6548	204	724	1960	252
Musvåge	66	4012	357	170	5542	718	16467	2125	39
Fjeldvåge			4	471	197	12	39	80	183
Stor Skrigeørn				1					
Kongeørn								2	1
Fiskeørn	3		39	51	182	30	48	58	8
Tårnfalk	11	17	54	81	200	16	21	100	43
Aftenfalk				2					
Dværgfalk	8	8	22	95	151	6	38	155	18
Lærkefalk	1	4	37	5	23	2	4	10	9
Jagtfalk							1		
Vandrefalk	1		10	1	36	12	16	10	2

Rettelse til årsrapporten for 2002 (Lange 2004), side 114: efterårstotal for Kongeørn ved Kongelunden (opgivet til 52) skal være 1.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Årets forekomst omfattede mindst 400 fugle, men det præcise antal er vanskeligt at opgøre. I årets første måneder sås mange overvintrende Havørne, primært på Sjælland. De største antal forekom dels ved Esrum Sø (S), 5/3 9, 6/3 10 (1 ad. og 9 imm.) og 7/3 8 (heraf 2 ad.), dels ved Gavnø (S), 14/2 8, 20/2 9, 21/2 10, 23/2 10, 28/2 14, 4/3 9 og 6/3 13. Desuden 3/1 7 Lindholm (LFM), 20/2 7 Dybsø Røn (S), 6/3 6 Nyord (LFM) og 14/3 6 Nivå Bugt (S). Forårstrækket bød bl.a. på 7/3-10/6 9-10 Skagen (NJ) og 28/2-2/5 25 trk. Gilbjerg Hoved/Hellebæk/Spodsbjerg (S). I sommerperioden sås mange fugle rundt omkring, især i de områder, hvor der var ynglende Havørne. Ynglebestanden var på 12 par, hvoraf 9 par fik 16 flyvefærdige unger (Nye-gaard & Grell 2005).

Efterårstræk iagttoges bl.a. ved Stevns Klint/Højerup (S), hvor der i perioden 22/8-24/11 noteredes 20 trækkende, med 30/9 12 SV som bedste dag. Fra det øvrige land var eneste observation af et større antal i andet halvår 30/9 6 trk. Horne Land (F).

Hedehøg *Circus pygargus*

I løbet af året iagttoges ca 175 fugle, lidt færre end i 2003. Årets første, 5/4 2 ad. ♂♂ Tane Sø (RB), var meget tidlige. Siden skete ankomsten ligesom året før, 16/4 1 2K ♀ N Skagen (NJ), 17/4 1 ♀ Rudbøl Kog (SJ), 19/4 1 ♀ Nykøbing-Rørvig kommune (S), 19/4 3 ♀♀ Korshage (S) og 19/4 1 Højer Kog. Årets største forekomster noteredes i det sydvestlige Jylland: 14/7 7 Margrethekog (SJ), 15/7 8 Hjerpsted (SJ), 11/8 7 Ballum Enge (SJ) og 14/8 9 Ballum Enge (SJ). Fra samme område var der herudover seks observationer af hver én fugl. Ved Skagen (NJ) iagttoges et moderat træk, ca 20 trækkende og 15 rastende i tidsrummet 16/4-13/6. Fra de øvrige traditionelle træklokaliteter er kun meldt om ganske få fugle. Ynglebestanden talte ca 31 par (Nye-gaard & Grell 2005).

Årets sidste fugle var 10/9 1 øst for Langli Ebbevej (RB), 30/9 1 1K Margrethekog (SJ) og 3/10 1 1K Stignæs Skov (S).

Regional og månedsvis fordeling af Havørn 2004.*Regional and monthly distribution of White-tailed Eagle, 2004.*

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ	9	13	16	20	6	15		5	2	5	4	5
ÅH	7		6	7	2	3	2	2	1	4	3	2
RK	6	6	7	6	2	1	2	3	2	3	3	2
VE	1	2	3	1						1	1	
RB			4	2						6	2	1
SJ	8	8	6	6	4	1	2	5	10	12	10	6
F	10	12	13	9	6	7	5	10	16	9	3	5
S	58	57	85+	35+	8	1	8	3	36	58	24	24
LFM	25+	20+	20+	15+	10	5	5	4	9	10+	15+	15+
B	1	1	1	4						3	1	1
I alt	125+	119+	161+	105+	38	33	24	32	76	111	66	61

Regional og månedsvis fordeling af Hedehøg 2004.*Regional and monthly distribution of Montagu's Harrier, 2004.*

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ				6	31	5	2	7				
ÅH					2							
RK				2	3	2	5	6				
VE					1							
RB				7	13	13	7	17	2			
SJ				10	25+	20+	40+	25+	2			
F					4			2	8			
S				9	7	1	1	1	5	1		
LFM					2			3	2			
B				1	1			1				
I alt				35	89+	41+	55+	62+	19	1		

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

I løbet af året sås ca 30 forskellige Kongeørne. De fleste iagttagelser drejer sig ikke uventet om fuglene ved Tofte Sø (NJ) og Høstemark Skov (NJ), hvor der sås 5-6 forskellige individer. Ved Skagen (NJ) sås i tidsrummet 28/3-13/6 2-3 forskellige fugle (bedømt ud fra de aldersangivelser, fuglene har fået). På Borris Hede (RK) var der følgende iagttagelser i løbet af året: 3/1 og 29/2 1 imm./5K, 6-7/3 1 3K, 29/5 1 subad. og 18/12 1 imm. Det skønnes, at der har været tale om 2-3 forskellige fugle. I Hanstedreservatet (NJ) var der besøg af to fugle (8/6 2K, 4/7 uspecificeret, 11/7 2K og 4K, samt 20/7 og 13/8 2K). Bornholm havde besøg af 3-4 fugle: 29/1 1 Gyldenså, 9/10 1 1-2K Bokul/Vestermarie, 13/10 1 1-2K Dueodde, 5/11 1 Vestermarie, og 15-16/12 1 1K Nyker/Klemensker.

Ynglebestanden var som i 2003 to par. Parret i Tofte Skov (NJ) fik ingen unger, mens parret i Høstemark Skov (NJ) fik én unge på vingerne (Nyegaard & Grell 2005).

hvor i mindst ét æg er lagt) opgøres til nul par. På den sædvanlige yngleplads i Nordvestjylland byggede hannen dels på en tidligere benyttet rede, dels på en frustrationsrede fra 2003, men det lykkedes ikke for ham at få en mage før sent i juni (Nyegaard & Grell 2005).

Efterårstrækket indledtes 16/7 med 1 Nivå Bugt (S) og 22/7 1 Kongelunden (S). De bedste trækdage var 2/9 med 42 Hyllekrog (LFM), 20 Mandehoved (LFM) og 19 Stevns (S); 3/9 med 32 Stevns (S); 4/9 med 25 Mandehoved(LFM); og 5/9 med 19 Hyllekrog (LFM) og 12 Dovens Klint (F). Årets sidste Fiskeørne var 1/11 1 Højer Kog (SJ) samt 6/11 1 Rødovre (S) og 1 Ør. Bjerregrav (ÅH). Et fund senere i november må dokumenteres inden publicering.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Med blot 54 fugle var 2004 et år klart under gennemsnittet, som for 1999-2003 har været på ca 93 pr år, med 63 i 2001 og 136 i 2002 som yderpunkterne.

Regional og månedsvis fordeling af Kongeørn 2004.

Regional and monthly distribution of Golden Eagle, 2004.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ	4	4	5	6	9	5	4	5	4	4	4	4
ÅH				1			1?			1?		
RK	1	1	2		1							1
VE		1										
RB												
SJ				1								
F												
S		1	3	1					1	3	1	
LFM										2		1
B	1									1	1	1
I alt	6	7	10	9	10	5	4	5	5	10	6	7

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Med en årstotal på ca 2400 Fiskeørne blev 2004 et normalt år. I første halvår sås ca 1380, i andet halvår 1050. De ankom til sædvanlig tid, med 19/3 1 Assistens Kirkegård (S) og 21/3 1 Gilleje Havn (S) som de første. Det samlede træketal for Sjælland var ca 700. Træktotaler for de enkelte træksteder fremgår af rovfugletabellen. De bedste dage var 3/4 24 Korshage (S) og 3/4 28 Gilbjerg Hoved (S). Skagens første var 2/4 1 Ø og 3/4 3 trk. Nordstrand (NJ); bedste dag var 28/4 med 26 trækkende.

I perioden 1/6-20/7 blev der observeret 80 Fiskeørne, flest i Jylland. I de første to uger af juni sås en del trække ud ved bl.a. Gilbjerg Hoved og Skagen. Ud fra de reviderede kriterier for ynglende Fiskeørn kan ynglebestanden (antallet af reder

Årets første var 28/4 1 2K Hjerting (RB) og 1 2K Solbjerg Enge (S), 2/5 1 ad. ♂ Ø Spodsbjerg (S), 2/5 1 ad. ♂ Rønne (B) og 2/5 2 Bastemose (B). Selv fra traditionelle træksteder, hvor der normalt er pænt med fugle, er der kun få iagttagelser og blot tre af mere end én fugl: 2/7 2 Bastemose (B), 4/5 2 Gilbjerg Hoved (S) og 1/6 2 Skagen (NJ). I sensommeren var der en langtidstationær fugl: 22-26/8 1 1K Møns Fyr (LFM). Årets sidste var 18/9 1 1K Tofte Sø (NJ), 24/9 1 1K Birkepøl (SJ) og 8/10 1 ♀ S Grenå (ÅH).

Lærkefalk *Falco subbuteo*

I løbet af året blev der set ca 850 Lærkefalk, hvilket er markant flere end i 2002 og 2003. Sammenlignet med 2001, hvor der var lige så mange

fugle, men hvor de fleste sås i efteråret, var 2004 "omvendt", idet forårstrækket dominerede: ca 580 fugle i første halvår, ca 280 i andet halvår. Der blev kun konstateret fem sikre og to mulige ynglepar i 2004 (Nyegaard & Grell 2005).

Årets første var 7/4 1 NØ Kronborg (S), 7/4 1 Pineskoven, Vestamager (S) og 17/4 1 ØNØ Sønderborg (SJ). Fra forårstrækkelokaliteterne er bl.a. rapporteret om 18/4-13/6 ca 143 trækkende og 48 rastende Skagen (NJ) (største dag 31/5 28 trk. og 2 rst.) og 18/4-2/6 102 trækkende Gilbjerg Hoved

på trækforsøg, med 1/5 (6 trk. og 2 rst.), 2/5 (11 trk. og 2 rst.), 9/5 (ca 8 trk.) og 13/5 (6 trk. og 2 rst.) som de største dage. Den nordsjællandske kyst (Gilbjerg Hoved/Spodsbjerg/Hellebæk) bød på 39 trækkende og 3 rastende fugle i perioden 18/2-30/5, med 17/4 3 og 18/4 3 som de bedste dage.

Returtrækket i efteråret iagttoges primært på Sjælland, således 14/8-2/11 38 trækkende Stevns/Højerup/Mandehoved (S), med 8/9 4 SV og 9/9 5 SV som de bedste dage. Fra Jylland kan nævnes 23/9 5 trk. Fornæs (ÅH).

Regional fordeling af Aftenfalk 2004.

Regional distribution of Red-footed Falcon, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
9	3	1	3	2	5	3	17	5	6	54

Regional og månedsvis fordeling af Lærkefalk 2004.

Regional and monthly distribution of Hobby, 2004.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ				20	146	47	3	6	5	1		
ÅH				9	23		3	1	9	1		
RK				2	3	2			1			
VE					2		2	1	4			
RB					3				4	1		
SJ				2	6	2	5	11	21	1		
F				2	20	2	4	8	26	3		
S				81	143	17	3	13	86	6		
LFM				1	19	8	2	7	14	2		
B				2	15+	3	2	2	21	1		
I alt				120	377	81	24	49	191	16		

(S) (største dag 30/4 22 Ø). Efterårstrækket var traditionen tro et østdansk fænomen, med Stevns Klint (S), Højerup (S) og Mandehoved (S) som de bedste lokaliteter. Her sås i perioden 30/7-30/9 26 trækkende og 3 rastende fugle. Årets sidste var 9/9 2 SSV Feddet (S) og 12/10 og 24/10 1 Hesselholm, Samsø (ÅH).

Fund fra marts og november i dofbasen henvises til behandling af SU og omtales ikke nærmere i denne rapport.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Det er tydeligt, at Vandrefalken er en art i fremgang. Det præcise antal fugle, som er iagttaget i løbet af året er imidlertid umuligt at opgøre, men det drejer sig om mindst 750, hvilket svarer til antallet i 2003.

Ved Skagen (NJ) fandt hovedtrækket sted lidt senere end normalt på grund af vejret; i tidsrummet 18/3-2/6 sås 96 trækkende og 20 rastende eller

Langtidsstationære Vandrefalke sås flere steder. Flere fugle opholdt sig i Vejlerne (NJ) gennem længere perioder det meste af året, og Klydesø-reservatet, Vestamager (S) havde også stationære fugle i perioder. Andre stationære fugle var en ad. ♂ Slotssøen, Hillerød (S) 9/1-19/3 og igen 14/9-25/12 (antagelig samme fugl); en 1K ♀ Hov Vig (S) 25/10-31/12; og en 2K ♂ (i adult dragt) Horsens Havn (VE) fra 22/12 og året ud. Sidstnævnte var en svensk projektfugl, som var blevet udsat ved Leksand i juli 2003, og som var forsynet med en blå ring med inskriptionen P1. Mere om denne fugl følger i de næste årsrapporter.

De største forekomster uden for trækstederne var 4/4 4 Fanø (RB) og 15/10 5 Bygholm Vejle (NJ).

Der blev registreret to par, hvoraf parret på Møns Klint fik to flyvefærdige unger, mens et nyetableret par på Bornholm ikke havde held med yngleforsøget (Nyegaard & Grell 2005).

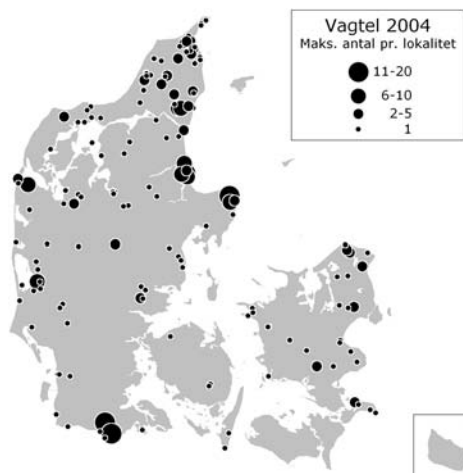
Regional og månedsvise fordeling af Vandrefalk 2004.
Regional and monthly distribution of Peregrine Falcon, 2004.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
NJ	16	19	23	70	63	2	3	10	16	18	12	6
ÅH	7	6	8	15	5	1	2	3	20	20	7	9
RK	4	9	8	7	2		1	7	14	10	4	7
VE		3	2						1	2		2
RB	7	8	8	10	3	2	1	4	15	17	6	5
SJ	1	6	8	7	2	2		3	14	14	5	5
F	4	6	3	7	1	1		3	12	10	10	10
S	29	33	30	74	17	6	5	21	78	43	25	24
LFM	6	7	5	4	3	6	5	4	8	5	5	5
B	3	1	6	3	2		1		3	10		1
I alt	77	98	101	197	98	20	18	55	181	149	74	74

Vagtel *Coturnix coturnix*

Fra og med 2004 overvåges Vagtel ikke længere af DATSY. Antallet af spillende Vagtel har i perioden 1998-2003 ligget mellem 144 og 654 pr år (gennemsnit 436) iflg. Nyegaard & Grell (2005). Med en forekomst på omkring 290 lå 2004 således under middel. Tidligere var forekomsterne imidlertid langt mindre, gennemsnittet for 1977-1997 er blot 49.

Årets observationer lå i perioden 2/5-2/9, hvilket er helt normalt. Næsten alle fund gjaldt spillende fugle. Af større tal skal nævnes 5/7 17 Fårhus (SJ), 20/7 20 Tinglev (SJ), 25/7 16 Gjerrild (ÅH), samt 13/8 15 Bjerre (ÅH). I alle tilfælde er der tale om spillende fugle registreret ved natlyt i agerlandsområder omkring de nævnte byer.

Vagtel 2004. Quail 2004.

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

Der blev i alt registreret 52 syngende Plettet Rørvagtel i 2004, heraf 22 i Vejlerne. Det vurderes, at der er tale om en reel tilbagegang i forhold til de foregående år (se Nyegaard & Grell 2005).

Årets første var 7/4 3 syngende Ribe Østerå (RB) samt 8/4 1 syngende Skagen (NJ). Sangaktivitet blev registreret i perioden 7/4-20/8. Ved Ishøj Strandpark kunne der i en længere periode i august hver aften observeres to ad. og tre IK, der fouragerede på mudderflader. Der var enkelte observationer i september og frem til den sidste, 9/10 Varnæs (SJ), som alle var sete fugle.

Engsnarre *Crex crex*

Der var observationer af Engsnarre i tidsrummet 9/5-15/8, med en enkelt efternøler 11/10, hvor en fugl blev set på Fanø. Der meldes om betydeligt færre crexende fugle end i rekordåret 2003, vel omkring 150-200 forskellige (Nyegaard & Grell 2005). De største enkeltoptællinger var 30/5 i alt 8 Løkken-Vrå Kommune (NJ), 9/6 12 Søborg Sø (S) samt 2/7 14 Holmegårds Mose (S). De tætte koncentrationer i visse egne af landet afspejler vel i et vist omfang hvor der bor ornitologer, der gør en aktiv indsats med natlyt-ture.

Trane *Grus grus* (yngleforekomster)

Ynglebestanden blev opgjort til 38-54 par (Nyegaard & Grell 2005). Der var ynglefund i alle rapportområder på nær RK, ÅH, F og S. Der blev observeret Traner i næsten alle årets måneder, med strøbs i januar og februar og tiltræk af vore egne ynglefugle fra pri. marts. Om efterårets samledes den nordjyske bestand i Vejlerne (NJ), hvor op til 124 overnattede i oktober, hvilket er rekord. Årets sidste var 21/11 2 trk. Givskud (VE).

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

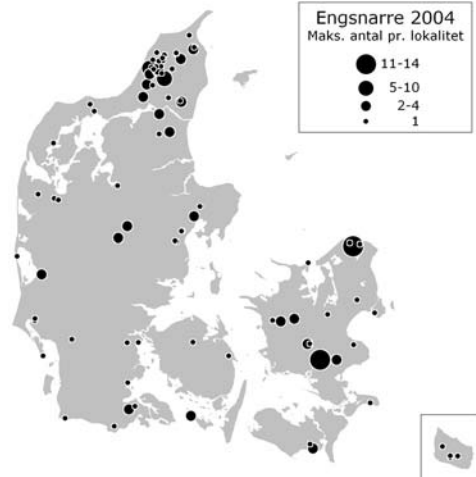
Den første forårsfugl blev set 21/4 i Margrethekog (SJ), hvilket er meget tidligt. Rastepladsen med flest fugle blev Filsø (RB), idet maksimum (og samtidig første observation) var 75 7/5. Fuglene blev i området til 16/5, hvor de sidste 43 sås. På rastepladserne ved Torup og Klim Fjordholme øst for Bygholm Vejle (NJ) sås de første 12 fugle 15/5 og de sidste 29/5. Maksimum var 54 22/5. På Skjern Enge (VJ) dukkede de første to op 28/4, mens de sidste var 3 18/5; antallet af fugle nåede langtfra højderne fra tidligere år, idet maksimum var 14 1/5 og 15/5.

På rastepladserne omkring Vest Stadil Fjord (VJ) sås de første 16 2/5, og her holdt fuglene stand frem til 23/5; maksimum var 7/5 36 Stadilø. Ved Revlbuske nord for Lønnerup Fjord (NJ) sås 1-4 fugle i perioden 4/5-9/5. Fra rastepladsen ved Løkken er der som maksimum rapporteret tre fugle 4/5-6/5. Endelig er der et par iagttagelser fra den noget uregelmæssige rasteplads ved Kammerslusen (RB), 7/5 13 og 15/5 28. Øvrige iagttagelser er 30/4 1 trk. Gilbjerg Hoved (S), 1/5 2 Råbjerg Stene (NJ), 1/5 2 rst. Klint (S), 4/5 1 trk. Vester Holmen (NJ), 8/5 4 rst. Agerø (NJ), 9/5 1 rst. Ribe Holme (RB), 17/5 1 rst. nær Ulvedybet (NJ), 17/5 1 trk. Vestamager (S), 17/5 3 rst. Aflandshage (S) og 20-21/5 3 rst. Lille Vildmose (NJ). En sen han var stationær på Nyord i perioden 30/5-13/6.

I efteråret var der som sædvanlig kun få fund: 24/8 1 trk. Kongelunden (S), 25/8 2 ad. og 1 1K trk. Mandehoved (S), 5/9 1 trk. Højerup, Stevns (S), 11/9 3 Sundby Kær (NJ), 16/9 1 1K Filsø (RB), 28/9 1 1K rst. Fjaltring (VJ) og 11/10 1 trk. Mandø (RB).

Hvidbrystet Præstekrave *Charadrius alexandrinus*

En opgørelse over ynglebestanden findes i Nye-gaard & Grell (2005). Billedet er det sædvanlige, idet alle ynglefund er gjort i vadehavsområdet, i alt 66 par, men det vurderes, at op til 80 par kan have ynglet. Langt størstedelen af bestanden findes i dag på Rømøs sydlige del. Bestanden er stort set uændret i forhold til 2003. Der var usædvanligt få iagttagelser uden for yngleområdet: 28/5 1 Sneum Sluse (RB), 30/5 1 ad. ♂ Ulvedybet (NJ), og 20/7 1 Keldsnor (F).

Engsnarre 2004. *Corncrake* 2004.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Antallet af optalte ynglepar lå langt under tallet for de tre foregående år (46-80 par) og giver næppe et reelt billede af landbestanden. Årets første fund var 23/3 1 Ribe Østerå (RB), det sidste 7/10 1 1K Køge Sydstrand (S); det maksimale antal på en lokalitet var 18/8 15 Staunings Ø (S).

Hjejl *Pluvialis apricaria* (yngleforekomster)

Der er kendskab til to steder med yngleaktivitet: et par på Vangså Hede (NJ) og en territoriehævdende han på Borris Hede (VJ). I Nye-gaard & Grell (2005) er angivet et tredje, muligt ynglepar, men det skyldes en fejl. Artens status som dansk ynglefugl er yderst kritisk.

Islandsk Ryle *Calidris canutus*

Der er indrapporteret 188 829 Islandske Ryler i 2004, betydeligt flere end i 2003 (130 000). Fuglene fordelte sig med 130 071 første halvår og 58 758 i andet halvår. I første halvår sås langt de fleste i Vadehavet, mens arten i landets øvrige dele primært sås på efterårstræk. Årets største forekomst var 9/5 18 000 Margrethekog (SJ).

Af de to underarter i Danmark yngler *canutus* i Sibirien; den mentes at være i tilbagegang, men det har Meltofte et al. (2006) nu sat spørgsmålstegn ved, idet der ingen signifikant ændring kan påvises

Regional fordeling af ynglepar af Lille Præstekrave 2004.
Regional distribution of breeding Little Ringed Plover, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	I alt
2	1	2	5	0	0	0	14	2-3	1	27-28

Regional fordeling af Islandsk Ryle, Temmincksryle, Dværgryle, Krumnæbbet Ryle og Sortgrå Ryle 2004.
Regional distribution of *Calidris sandpipers*, 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
<i>C. canutus</i>	3765	3354	142907	1771	29	31344	1465	3979	161	54	188829
<i>C. temminckii</i>	896	256	141	306	57	72	93	497	36	34	2388
<i>C. minuta</i>	886	481	323	48	5	528	297	923	49	45	3585
<i>C. ferruginea</i>	667	791	171	210	29	778	719	1540	295	67	5267
<i>C. maritima</i>	262	90	103	183	0	14	9	58	32	26	777

i træktallene fra 40 års tællinger ved Blåvandshuk. Underarteren *islandica* yngler i højarktisk Grønland og Canada, og bestanden anset for at være stabil efter nogle turbulente årtier.

Dværgryle *Calidris minuta*

Indrapporteringerne af Dværgryle gav et samlet tal på 3585, mod blot 1495 i 2003. Det er fortrinsvis Sjælland, Nordjylland og Vadehavsområdet, der har haft mange Dværgryler. Arten ses i Danmark fortrinsvis på efterårstræk, og hovedparten er normalt juvenile fugle (Meltofte 1993); i 2004 sås kun 114 på forårstrækket. Bestandstallene fra Europa er behæftet med en del usikkerhed, men menes at have været for nedadgående i 1990'erne (Stroud et al. 2004).

Årets første var 10/4 3 Nederrose, Skagen (NJ) og 1 Bøvling Fjord (RK). Sidste fund på forårstrækket var 15/6 3 Ølsemagle Revle (S). En sjælden observation uden for træktiden var 27/6 1 Rude Skov (S). 10/7 rastede den første efterårstrækkende Dværgryle ved Lakolk Sø på Rømø (SJ), og årets største samling var 2/9 90 Lakolk Strand, Rømø (SJ). Seneste observation var 10/11 1 Køge Sydstrand (S).

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Der blev indrapporteret 2388 Temmincksryler i 2004, nogenlunde uændret i forhold til 2003. I 1990'erne var omkring 500 pr år normalt. Fordelingen var 1629 i første halvår og 759 i andet halvår. I

Danmark er forårstrækket sædvanligvis det største (Meltofte 1993).

Forårets første fund var 5/4 1 Borreby Mose (S), det sidste 23/6 7 Slambassinet (F). Største forårsfund var 23/5 39 Årslev Engsø (ÅH). Efterårstrækket startede med 7/7 1 Kærup Holme (NJ), 1 Kogleaks (NJ) og 2 Kongelundsområdet (S). Årets sidste fund var 23/10 2 Borreby Mose (S).

Der er stor usikkerhed omkring Temmincksrylens bestandsudvikling i Europa, bl.a. fordi det er svært at optælle arten på ynglepladserne (Stroud et al. 2004).

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

Der blev registreret 5267 Krumnæbbede Ryler i 2004, fordelt med 905 i første og 4362 i andet halvår. Det er væsentligt over 2003, selv om tallet også det år lå højt, i alt 3233. Årets første forårstrækker blev set så tidligt som 21/4, 1 Ulvedybet (NJ), mens den sidste var 12/6 1 Viskum (NJ). To midsommerfund må antages at være meget sent trækkende eller tidligt tilbagetrækkende fugle og næppe oversomrende fugle: 20/6 3 Rømø Sønderland (SJ) og 22/6 1 Ulvedybet (NJ).

De første efterårstrækkere var 9/7 4 Nivå Bugt (S), 1 Sneum Sluse (RB), 1 Køge Sydstrand (S), 1 Kongelundsområdet (S), 1 Aflandshage (S). Dagen efter sås mindst 26 fugle på ni lokaliteter i fire regioner. Margrethekog (SJ) havde årets største flok, 17/7 110. En meget sen Krumnæbbet Ryle sås 27/10, 1 Tipperne (RK).

Regional fordeling af Kærløber 2004.
Regional distribution of *Broad-billed Sandpiper*, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
13	13	6	4	0	31	9	29	6	3	114

Regional fordeling af Islandsk Stor Kobbersneppe 2004.
Regional distribution of *Black-tailed Godwit*, *spp. islandica*, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
20	7	1	0	0	4	1	1	0	0	34

På trods af, at tællinger ved Blåvandshuk kun tyder på en svag stigning frem til midten af 1990'erne og et svagt fald siden (Melftofte et al. 2006), anses arten for at være i betydelig fremgang i Europa (Stroud et al. 2004).

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Antallet af indrapporterede fugle i 2004 var 777, hvilket er noget under normalen og næsten en halvering i forhold til 2003. Artens tilholdssteder under overvintringen i Danmark er givetvis en af grundene til de svingende tal. En målrettet indsats vil sikkert kunne vise, at Danmark huser væsentlig flere Sortgrå Ryler i vinterhalvåret. Et igangværende projekt fra Zoologisk Museum ser blandt andet på vinterbestandens størrelse, og resultaterne imødeses med spænding. Årets største flok af Sortgrå Ryler blev set i forbindelse med dette projekt, 11/12 40 Bosserne, Stavns Fjord (ÅH).

Seneste forårsfund var 17/4 26 Nissum Bredning (RK), bortset fra tre sjældne maj-observationer: 2/5 1 Lindø (F), 19/5 1 Ørhage (NJ) og 21/5 1 Grenen (NJ). Efterårstrækket indledtes med 20/8 1 Lild Strand (NJ).

Kærløber *Limicola falcinellus*

De seneste år har gennemsnittet ligget på omkring 90 fugle, lidt mindre end de 114 indrapporteret i 2004. Sædvanligvis ses flest om efteråret, og det gælder også dette år, om end forskellen er usædvanligt lille: 50 i første halvår, 64 i andet. Årets første var 15/5 1 Arup Holm (NJ) og 1 Aflandshage (S), og sidste forårstrækker var 12/6 1 Årslev Engsø (ÅH). Efterårstrækket strakte sig fra 1/7, 1 Sminge Sø (ÅH), til 30/9, 1 Lakolk Strand, Rømø (SJ). De største flokke blev set i området ved Vidåslusen (SJ): 22/5 11, årets største forårsflok, samt 23/7 9, årets største efterårsflok.

Kærløberbestandens status er ikke særlig godt kendt, men den regnes af flere for stabil (Stroud et al. 2004).

Islandsk Stor Kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

De i alt 34 Islandske Store Kobbersnepper i 2004 er den laveste årstotal siden racen blev

taget af SU-listen i 2001. Blandt 18 observationer af 50 "almindelige" Store Kobbersnepper i september-november gemmer der sig uden tvivl en del islandske, men dette er ikke atypisk. Der kommer nok til at gå nogle år endnu, inden man kan danne sig et reelt billede af racens forekomst i Danmark, hvilket også gør sig gældende i vores naboland Sverige (Strid 2005). Årets første blev set 26/3 1 og 28/3 3 Bygholm Vejle (NJ) samt 10/4 2 Lakolk Sydsøer (SJ), mens de sidste var 5/10 1 1K Skjern Ås udmunding (RK), 14-15/10 1 Ny Frederikskog (SJ) og 24/10 1 Ulvedybet (NJ). 28/9 1 Keldsnor (F) var det syvende fund på Fyn.

Tredækker *Gallinago media*

Blot otte tredækkere i 2004 er det laveste antal siden 1995. Gennemsnittet de seneste 10 år har været 15. Fundene var: 14/5 1 rst. og spillende Tipperne (RK), 2/8 1 Nordstrand, Skagen (NJ), 9/8 1 Harboøre Tange (RK), 21-24/8 1-2 Vaserne (S), 4-7/9 1 Norsminde Fjords vestdel (ÅH), 10/9 1 Gl. Vesløs (NJ) og 9/10 1 Hov Vig (S).

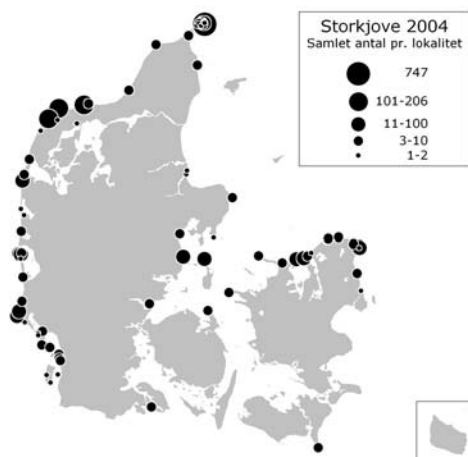
Odinshane *Phalaropus lobatus*

Bortset fra et atypisk højt antal forårsfugle var forekomsten af Odinshøns normal i 2004, i alt 76 fugle. I perioden 1978-2003 har gennemsnittet været knap 80 fugle. De fleste år er det primært ungfugletrækket om efteråret, som passerer Danmark. I 2004 derimod var Odinshønsene omtrent ligeligt fordelt på forår og efterår, og især den østlige del af landet oplevede mange forårstrækkere, flest 30/5-5/6 med blandt andet 5 Nyord (LFM), 8 Sydmøllevej, Vestamager (S) og 3 Saltholm (S). Nedtrækket var fordelt på flere lokaliteter, og kun to steder blev der observeret mere end to fugle samtidig: 24/8 3 1K Agger Tange (NJ) og 31/8-1/9 3 1K Slambassinnet, Strandager (F).

Årets første var 15/5 1 Køge Sydstrand (S), 16/5 1 Sydvestpynten (S) og 23/5 1 ♀ Svenstrup Mose (S), 1 Tarup Grusgrave (F) samt 1 Nyord (LFM). De sidste var 16/9 1 V Gilbjerg Hoved (S), 10/10 1 Ballum Sluse (SJ) og 14/10 1 Gl. Frederikskog (SJ), alle ungfugle.

Regional fordeling af Odinshane 2004.
Regional distribution of Red-necked Phalarope, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
8	6	5	1	1	4	9	30	11	1	76

Storkjove 2004. Great Skua 2004.

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Blot tre ud af i alt ni Thorshøns i 2004 blev set ved vestkysten under efterårsstorme. Årets fund var: 19/5 1 ♀ Skagen Havn (NJ), 23/5 1 ♂ Lakolk Strand, 14/9 og 16/9 1 S Vejlbj Klit (RK), 19/9 1 rst. Rosenvold (VE), 27/9 2 V Klint (S), 5/11 1 S Blåvands Huk (RB), og 7-10/12 1 ad. Sønderborg Havn (SJ).

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Med i alt 87 fugle blev 2004 ikke noget stort år, men dog bedre end de foregående tre år. I foråret sås 5/5-29/5 i alt 19 fugle, hvilket er over normalen. Flest sås 20/5, 4 trk. Lild Strand (NJ), samt 25/5, 3 trk. Fanø Strand (RB). I sommermånederne var der to fund: 26/6 1 2K Hirtshals Havn (NJ) og 6/7 1 2K Lild Strand. Efterårets forekomst lå i perioden 13/8-18/11, i alt 65 fugle. Ligesom for Lille Kjove var der ingen større dage, maksimum var således 8/10 3 Blåvand (RB); samme dag sås to fugle ved såvel Lyngvig (RK) som Vejlbj Klit (RK), formentlig de samme. Årets afsluttedes med et enkelt vinterfund, 18/12 1 1K V Gilbjerg Hoved (S).

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

Med i alt 114 fugle blev 2004 det fjerdebedste år for arten nogensiden. Det seneste store år var 1997 med 154, og rekordåret er stadig 1988 med over 700.

Foråret forløb normalt med i alt 6 fugle 1/5-25/5. Der var et enkelt sommerfund: 14/6 1 N Blåvand (RB). Efterårets forekomst lå i perioden 15/8-12/11. Den var uden de helt store enkeltforekomster, men var karakteriseret af mange dage med iagttagelser på en række lokaliteter – måske et udslag af en stigende feltaktivitet på de rigtige steder på det rigtige tidspunkt. De bedste dage var 22/8 med i alt 6, 15/9 6, 21/9 11, heraf 5-7 Ørhage (NJ), 22/9 12 fordelt på 9 lokaliteter, samt 24/9 7. 24/8 1 1K Christiansø var kun tredje fund herfra. Årets sidste fugl, 12/11 1 1K Råhede Enge (RB), var ret sen.

Storkjove *Stercorarius skua*

2004 blev et år med mange Storkjover, dog ikke helt så mange som i 2003. Især Skagen, der satte ny rekord, Ringkøbing samt Nordsjælland havde mange fugle i efteråret.

Foråret og forsommeren bød på i alt ca 90 fugle. Den første blev set 18/4 fra en kutter på havet NV for Skagen (NJ), hvor den fangede og åd en adult Svartbag! Fra land var den første 14/5 1 NV Nordstrand, Skagen (NJ). Skagen havde i alt ca 52 Storkjover frem til 28/6, heraf mindst 21 16/6, hvilket er forårsrekord heroppe.

Efterårets forekomst var på i alt ca 1780 fugle, heraf omkring 700 i Skagen-området. De største dage var 22/8, 281 NV Skagen, og 16/9, 129 NV Skagen. Tallet 22/8 er det tredjestørste i Danmark, rekorden er stadig 330 set 1/9 2002, også ved Skagen. Gilbjerg Hoved (S) havde i alt 206, flest 22/9 71 V, hvilket er dagsrekord her. Efterårets sidste Storkjove trak NV ved Skagen 19/11. Herefter foreligger der, ud over nogle fund af døde Storkjover ved Skagen, et meget usædvanligt vinterfund ved Gedser (LFM), 27-29/12 1.

Regional fordeling af kjover 2004.
Regional distribution of skuas, 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
<i>S. pomarinus</i>	30	8	11	3	0	0	2	32	1	0	87
<i>S. longicaudus</i>	26	17	18	4	1	0	0	41	6	1	114
<i>S. skua</i>	1289	102	93	53	4	6	23	307	2	0	1879

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

For tredje år i træk blev der i 2004 sat rekord, ca 75 fugle fordelt på alle regioner og måneder. Som sædvanligt sås langt de fleste fugle på Sjælland, mindst 25, hvilket er på linje med 2003 (24); 20 fugle sås alene i hovedstadsområdet (S). Årets første var 1/2 1 ad. Egernsund (SJ), den sidste 3/10 1 1K Slivso (SJ). Den gennem mange år overvintrende fugl på Vesterbro i København (S), sås fra 6/11 2003 til 16/2 og igen i perioden 6/11-26/12. Andre langtidstationære fugle på sædvanlige lokaliteter var: 28/4-3/6 op til 4 Sneum Engso (RB), 1/4-22/6 op til 3 ad. Katholm (SJ), 27/3-17/5 op til 2 Odense Fjord (F), og 17/3-4/7 op til 4 ad. Holmesø (S). Første 1K fugl var 7/9 1 Norsminde Fjord (ÅH).

Uden for ynglelokaliteterne var der følgende fund af mere end én fugl: 7/4 2 ad. Langli (RB), 8/4 og 10/4 2 ad. Dons søerne (VE), 16/4 2 Kors-hage (S), 18/4 2 3K Bøtø Nor (LFM), 29/4 2 ad. Kjelst Eng (RB), 2/5 2 Skagen Nordstrand (NJ), 8/5 2 3K Stignæs (S), 16/5 2, 24-25/6 2 og 4/7 2 alle Hirtshals Havn (NJ).

Der er en tendens til, at fuglene i løbet af sensommeren flytter længere mod vest, specielt til fiskerihavnene langs den jyske vestkyst.

Sabinemåge *Larus sabini*

Med mindst 145 fugle blev 2004 det tredjebedste år nogensinde, kun overgået af 1997 (437) og 1987 (187). De første fugle sås ult. august: 22/8 Lild Strand (NJ), Roshage (NJ), og Ørhage (NJ), i alle tilfælde en ad. fugl, som evt. kan have været den samme. Sidste fugl var 12/10 1 1K SØ Kysing Næs. 84% af fuglene sås i tiden 12/9-28/9, og 66% sås langs vestkysten. I de indre farvande sås flest Sabinemåger ved Sjællands nordkyst, men en enkelt fugl nåede så langt ind som 9/10 1 1K Gedser (LFM). De største fund var 15/9 6 1K S Lyngvig Fyr (RK), 21/9 6 rst. Ørhage (NJ) og 28/9 5 (4 1K) V Gilbjerg Hoved (S). Herudover var der fire dage med fire fugle.

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

Der sås 64 fugle i 2004, det næsthøjeste tal nogensinde – flest sås i 2003 (87). Arten blev set i alle regioner, med en klar hovedvægt i Østdanmark.

I første halvår var det største fund noget overraskende fra Vestdanmark: 14/3 5 4K+ Fanø (RB). Største fund i Østdanmark var 31/1 2 ad. Køge Sydstrand. Sidste fugl var 26/5 1 ad. Klydesøen (S). Efterårets forekomster indledtes med 27/7 1 ad. Fovrfelt bæks udløb (RB) og 29/7 1 ad. Assens (F). Den første 1K fugl var 16/9 1 Grenen (NJ), og de største fund var 16/10 3 1K Klintholm Havn (LFM) og 31/10 3 Rødvig Havn (S). Største fund i Vestdanmark var 1/10 2 Hirtshals Havn (NJ). Flest fugle sås fra pri. oktober til ult. november.

Kaspisk Måge *Larus cachinnans*

For fjerde år i træk blev der sat rekord, mindst 178 fugle mod 119 i 2003. Specielt sås der mange på Sjælland, mindst 102 mod 51 i 2003. En præcis angivelse af antallet er dog ikke muligt, og særlig svært er det for Sjælland, hvor der blev set mange fugle på et relativt begrænset område (Stevns) – fuglene flytter jo givetvis noget rundt. Samtidig manglede angivelse af aldersfordeling for nogle af de store fund.

Første halvårs 34 fugle er dog et præcist tal; 14 sås i Jylland og mange af de resterende 20 i østersøområdet. De største fund omfattede to fugle. Sidste fugl var 8/5 1 2K Damhussøen.

Andet halvårs 144 fugle er et minimumstal. Den første var 1/8 1 2K Rødvig Havn (S), mens den første 1K-fugl var 31/8 1 Christiansø (B). Det store rykind satte ind pri. oktober, 7/10 10 Ishøj Strand (S), og senere bl.a. 16/10 10 Klintholm Havn (LFM). Kulminationen kom de sidste dage af oktober, 29/10 9 Bøgeskov Havn (S) og 31/10 14 (mindst 5 1K) Rødvig Havn (S), dog med en særlig stor dag et par uger senere: 12/11 26 Strøby Ladeplads (S) og 8 Køge Sydstrand (S). I de mellem-liggende perioder sås op til 5-7 fugle.

Regional fordeling af måger 2004.

Regional distribution of Mediterranean Gull (1), Sabine's Gull (2), Yellow-legged Gull (3), Western Yellow-legged Herring Gull (4), Iceland Gull (5) and Glaucous Gull (6), 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. Sorthovedet Måge	9	6	12	2	3	6	5	25	5	2	75
2. Sabinemåge	45	25	25	2	0	0	1	46	1	0	145
3. Kaspisk Måge	11	2	9	1	0	0	10	115	14	18	180
4. Middelhavssølvmåge	7	2	3	2	1	3	3	37	4	2	64
5. Hvidvinget Måge	3	1	1								5
6. Gråmåge	21	7	3	0	0	1	0	4	0	1	37

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

Med 2-3 fugle i første halvår og 2 i andet halvår kunne 2004 notere det laveste antal siden arten blev taget af SU-listen i 1990. Ikke overraskende sås alle fugle langs den jyske vestkyst, koncentreret til de store fiskerihavne og nærmeste omegn: 4/1 1 ad. Agger Tange (NJ), 25/1-14/4 1 4K+ Thyborøn (RK), 13/4 1 4K+ Remmer Strand (RK), 20/5 1 2K Skagen Havn (NJ), 11/10 1 Blåvand (RB) og 23/11 1 2K Grenen (NJ).

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Med 37 fugle blev 2004 det tredjeringeste år siden 1978, men dog noget bedre end 2003 (32). 31 af fuglene sås i første halvår og 6 i andet halvår, og flest (29) sås langs vestkysten. I østersøområdet blot to fugle: 22/1 1 3K Åbenrå Havn (SJ) og 24/1 1 3K Hasle (B). I første halvår er der fund helt frem til 30/6, 1 4K Sneum Forland (RB), og den kan vel sammen med 7/6 1 2K Thyborøn Havn (RK) regnes for en sommerforekomst. Efterårets første var 10/9 1 2K S Thyborøn. Der er følgende observationer af mere end to fugle: 5/2 3 og 6/2 4 Hanstholm (NJ), 11/4 3 Thyborøn Havn og 12/5 3 Skagen Havn (NJ).

Ride *Rissa tridactyla*

Oplysningerne om ynglekolonierne er meget mangelfulde. I DOF-basen er der følgende tal: 26/5 50 territoriehævdende fugle Hirtshals (NJ), og fra Bulbjerg (NJ) 30/5 4-600 ynglefugle og 6/6 378 ynglepar.

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Første fugl var 13/4 2 Nykøbing Mors (NJ) og sidste 12/9 2 Helm Odde (SJ). Ud over fundet 13/4 er der kun en enkelt observation uden for yngleområdet i Vadehavet: 8/5 2 N Skjern Enge (RK). For oplysninger om yngleforekomsten henvises til Nyegaard & Grell (2005).

Rovterne *Sterna caspia*

Året skuffede med kun 63 fugle, hvilket er samme antal som i 2003. De første var 24/4 1 trk. Christi-

ansø (B) og 1 Pyritsø (B) samt 18/5 3 trk. Gilbjerg Hoved (S), mens den sidste var 10/9 1 Skjern Enge (RK). Den geografiske fordeling var normal, idet 46 af fuglene sås øst for Storebælt. Efterårstrækket registreredes fra 12/6, 1 Ølseagle Revle (S), hvilket er normalt.

Bedste lokaliteter var 12/6-4/9 i alt 8 Ølseagle Revle (S), med 20/7 5 som bedste dag; 22/7-28/8 i alt 6 Kongelunden (maks. 2 samme dag); og 14/8-20/8 i alt 4 Gedser Odde, bl.a. 14/8 1 ad. og 1 1K. Ingen andre steder sås mere end tre fugle.

Dværgterne *Sterna albifrons*

Til dofbasen er der indberettet observationer, der tyder på 80-90 ynglepar i Danmark, med 29 par Sækkesand (LFM) som største koloni. Resten er fund af 1-5 par fordelt over et meste af landet. Men det er langt fra det sande billede af den danske bestand, og det ville være meget ønskeligt med nogle målrettede optællinger.

De første fugle sås 17/4 flere steder i landet, mens den sidste var 18/9 1 Tryggelev Nor (F). Nogle observationer af mere end 50 fugle var 2/7 58 og 9/7 50 begge Tissø (S), samt 10/7 80, 17/7 81 og 17/8 70 alle Helm Odde (SJ).

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Det er blot andet år, arten indgår i årsrapporten. Årets total var ca 9 fugle set i perioden 9/5-15/8, primært i områder med Sortterner (Vejlerne og Tøndermarsken). Fundene var 9/5 1 ad. Mandø (RB), 23/5-15/8 5 ad. og 1 1K (15/8) Rudbøl Sø/Margrethekog (SJ), 10/6 1 3K+ Grenen (NJ), og 12/7-3/8 1 Vejlerne (NJ).

Lomvie *Uria aalge*

Bestanden på Græsholmen (B) ligger fortsat på ca. 2500 par.

Alk *Alca torda*

Der er ingen oplysninger om den lille koloni ved Muleklev (B), hvor der de senere år har været 10-15 par. Fra Græsholmen (B) meldes alt vel med de sædvanlige 7-800 par.

Regional fordeling af Rovterne 2004.

Regional distribution of Caspian Tern 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
2	10	2	1	2	0	4	31	6	6	64

Tejst *Cephus grylle*

Der er indsendt følgende ynglefund: Nordsamsø (ÅH) 1-2 ynglefugle, Tunø Sønderklint (VE) 26 ynglefugle og Tunø Nørreklint (VE) 25 ynglefugle.

Lunde *Fratercula arctica*

Der er indsendt observationer af 46 fugle, lidt under gennemsnittet for perioden 1978-2003 (51). Tre af årets fugle blev fundet døde. Der var to fund i første halvår, 16/4 1 død Grenen (NJ) og 15/5 1 Udsholt Strand (S). Første fund i andet halvår var det efterhånden traditionelle i Vejle Fjord: 28/7 1 2K Vejle Havn (VE). Det næste var lidt mere normalt, 20/8 1 Lild Strand (NJ). I perioden 17/9-19/11 sås 37 fugle, af hvilke 35 overraskende nok optrådte i Kattegat. Bedste lokalitet var Gilbjerg (S) med 16 fugle 24/9-8/12 (bedste dag 19/11 3 trk.). Herudover var der ingen iagttagelser af mere end to fugle.

Regional fordeling af Lunde 2004.
Regional distribution of Puffin 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
8	1	0	9	8	0	0	19	0	0	46

Turteldue *Streptopelia turtur*

De fleste år indrapporteres Turtelduer i beskedent antal. I 2004 var det enddog særdeles beskedent, blot 27-28. Heraf var der 14 syngende hanner, og dertil kommer mindst tre fugle 24/4 i Hungerborg Plantage (SJ), hvor der tidligere har ynglet og formodentlig stadig yngler Turteldue. Dækningen af arten er generelt utilstrækkelig, og Tofft (1993) angiver biotopen som et af problemerne: nåletræsplantager, hvor få ornitologer kommer.

Årets første fund var 19/4 1 Frøslev Plantage (SJ). Normalt ligger hovedparten af fundene i maj og juni, men i 2004 var der også en del i juli, fortrinsvis i Sønderjylland – især i Frøslev Plantage – og enkelte i august og september. Sidste observation var 3/9 1 Højerup (S). Der var kun få observationer af mere end én fugl uden for Frøslev Mose: 24/4 3 Hungerborg Plantage (SJ), 2/5 3 Klodskov Nor (LFM), 7/5 2 Kæret på

Anholt (ÅH), 15-16/5 2 Grønnegård (SJ), 23/4 2 Hungerborg Plantage, og 10/8 3 Foersum mellem Ølgod og Tarm (RK).

Mosehornugle *Asio flammeus*

Årets indrapportering omfatter ca 300 fugle, hvilket er på niveau med 2003. De største forekomster var i Ålborg Havn (NJ), hvor en flok holdt til fra årets begyndelse til slutningen af marts; dage med over 6 fugle var 3/1 10, 7/1 8, 14/1 8, 1/2 7, 4/2 8, 13/2 7, 17/2 8 og 5/3 8. Af andre store forekomster i første halvår kan nævnes 24/1 5 Nakkebølle Inddæmning (F), 17/3 5 Mandø (RB), 31/3 4 Ulvedybet (NJ), 4/4 5 Gilbjerg Hoved (S), 13/4 4 Gl. Frederikskog (SJ), 21/4 6 Skagen Nordstrand (NJ), 21/4 6 Korshage (S). Største forekomster i andet halvår var 13/10 5 Blåvands Huk (RB), 27/11 5 Ålborg Havn (NJ) og 10/12 5 Ålborg Havn (NJ).

Ynglebestanden talte tre par, hvoraf kun ét havde ynglesucces (Nyegaard & Grell 2005).

Perleugle *Aegolius funereus*

Blot to observationer af antageligt samme fugl, 28/2 og 30/3 1 syngende Ølene (B). Ynglebestanden på Bornholm blev på grundlag af dette fund opgjort til 0-1 par (Nyegaard & Grell 2005).

Natravn *Caprimulgus europaeus*

Mellem 207 og 210 indrapporterede Natravne i 2004 – heriblandt mindst 107 syngende hanner – er langt under den formodede bestandsstørrelse på 500-600 par (Jensen & Jacobsen 1996). Hovedårsagen er nok en ringe dækning af artens yngleområder. Men arten blev også eftersøgt uden held på flere tidligere ynglelokaliteter blandt andet i Nordsjælland, så en bedre dækning ville måske kunne afsløre en bestandsnedgang.

Årets første Natravne var 2/5 3 Vrøgum Klitplantage (RB), mens årets sidste blev ringmærket ved Gedser Odde (LFM) 3/9. Som sædvanligt var langt

Regional fordeling af Turteldue 2004. 1) alle fund. 2) syngende hanner.
Regional distribution of Turtle Dove, 2004. 1) all. 2) singing males.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1	3-4	4	3	3	1	≥19	2	3	6	2	27-28
2	0	0	1	0	1	11	0	1	0	0	14

størstedelen af observationerne fra yngleområderne i Vest- og Nordjylland. De største forekomster af syngende hanner var 27/7 15 Nørlund Plantage (RK) og 3/6 8 Vester Thorup Plantage (NJ).

bing Amt. Parret fik to unger på vingerne (Nyegaard & Grell 2005). Årets første Biæder var 4/5 1 Skagen (NJ), mens de sidste var ynglefluglene i Ringkøbing Amt 19/8. Den største flok var 23/5 10 Bogense.

Regional fordeling af Natravn 2004.

Regional distribution of Nightjar, birds (top row) and territories (bottom row).

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
fugle	68-70	46	24	15-16	≥16	≥6	0	23	2	7	207-210
territorier	39-42	34-45	11-24	7-17	6-16	5-6	0	3-7	1	1-2	107-160

Isfugl *Alcedo atthis*

I 2004 blev der indrapporteret 5 sikre og 96 mulige ynglepar. Dette svarer til knap en tredjedel af Grells (1998) vurdering af landets samlede bestand. Det indrapporterede antal af sikre ynglefund er meget lavt, mens antallet af mulige ynglepar er et af de højeste, der er indrapporteret. I det hele taget varierer indrapporteringerne meget fra år til år, og det skyldes næppe kun svingninger i bestanden.

Der var en del vinterobservationer, hvilket antageligvis skyldes overvintrende svenske fugle (jf. Meltofte & Fjeldså 2002). I Sverige blev der gjort omkring 50 sikre ynglefund i 2004, hvilket betegnes som middelmådigt (Strid 2005).

Biæder *Merops apiaster*

Mindst 39 Biædere blev indrapporteret i 2004. Biæderen er stadig en meget sjælden ynglefugl herhjemme, med kun ét sikkert par i 2004, i Ringkø-

Hærfugl *Upupa epops*

Årets total på 29-30 Hærfugle er nær det gennemsnitlige for de seneste 20 år. For andet år i træk gjordes et af de sjældne vinterfund, 15/1 1 Hodsager (RK), hvilket naturligvis blev årets første. Året afsluttedes med tre meget sene fund i november, 11-14/11 1 Hvidovre (S), 14/11 1 Slivso ved Hoptrup (SJ) og 21/11 1 Tornby Klitplantage (NJ).

Kun en enkelt observation gælder mere end ét individ, 23/5 2 Gl. Knappendrup (F). Der var fire sommerfund, 2/6 1 Knudsskov (S), 11/6 1 Varde Å (RB), 25/7 1 Sjelsmyr (og på Stampen) (B) samt 29/7 1 Bornholms Lufthavn (B).

Vendehals *Jynx torquilla*

Der blev indrapporteret 188 Vendehalse i 2004, mod 132 i 2003. Det er det bedste resultat i mange år. Forårstrækket gik op gennem Jylland, mens efterårstrækket gik ned over Sjælland og Lolland/

Regional fordeling af Isfugl 2004, fugle og sikre/mulige ynglepar.

Regional distribution of Kingfisher, birds and possible/confirmed breeding pairs.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
fugle	151	56	25	128	65	45	33	86	8	9	606
yngepar	24	8	4	22	7	9	5	20	0	1	101

Regional fordeling af Biæder uden for yngleområderne.

Regional distribution of Bee-eater, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
8	≥5	4	1	0	2	10	9	0	0	≥39

Regional fordeling af Hærfugl 2004.

Regional distribution of Hoopoe, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
4	3	2	2	0	1	4	4	3-4	8	29-30

Falster. Der blev indrapporteret 7-19 ynglepar: NJ 2-5, RK 4-11, SJ 1 og RB 0-2. Bedste lokalitet er stadig Borris Hede med 3 sikre og 3 sandsynlige ynglepar. Her blev 12 unger ringmærket. Årets første var 12/4 1 syngende Frøslev Mose (SJ), de sidste 29/9 2 ringmærket Gedser Odde (LFM). Flest observeredes i forårsperioden, i alt 139 når ynglefuglene fratrækkes. Alene ved Blåvands Huk rastede 20 i forårsperioden. Efterårets 49 fugle sås i perioden 10/8-29/9. Der blev i efteråret ringmærket 12 Vende-halse på fire træksteder, heraf Gedser 6.

Sortspætte *Dryocopus martius*

Dækningen af Sortspætten er meget mangelfuld. I 2004 blev der kun indrapporteret 11-55 par, mens Grell (1998) anslog bestanden til 200-250 ynglepar i 1993-1996. Efter indvandringen var der stor opmærksomhed om arten, men interessen er tilsyneladende dalet. Det må antages, at der stadig yngler et par hundrede par herhjemme, selv om arten vides at være forsvundet fra flere tidligere ynglelokaliteter (se bl.a. Fugle og Dyr i Nordjylland 2004).

Regional fordeling af Sortspætte (ynglepar) 2004.

Regional distribution of Black Woodpecker (breeding pairs).

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1-7	0-2	0	3-9	1-4	1-4	0	5-26	0-1	0-2	11-55

Lille Flagspætte *Dendrocopos minor*

Der blev registreret 90 individer af Lille Flagspætte i 2004. Der er meldt om 4 ynglepar og yderligere 10 mulige ynglepar, men dækningen er givetvis mangelfuld, da atlasundersøgelsen 1993-1996 fandt par i næsten hele landet (Grell 1998). Som for flere andre fuglearter, der lever på svært tilgængelige eller sjældent besøgte lokaliteter, afhænger dækningen af Lille Flagspætte af i hvor høj grad feltornitologer går målrettet efter den.

Regional fordeling af Lille Flagspætte 2004.

Regional distribution of Lesser Spotted Woodpecker 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
1	0	0	6	0	4	0	46	3	30	90

Regional fordeling af Storpiber 2004.

Regional distribution of Richard's Pipit, 2004.

NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
1	2		1	3			7	1	1	16

Toplærke *Galerida cristata*

Forekomsten, som på nær et enkelt fund var begrænset til det nordlige Jylland, er udførligt beskrevet af Nyegaard & Grell (2005).

Rødrygget Svale *Hirundo daurica*

Denne art er nu taget af SU-listen og optræder hermed for første gang i årsrapporten. Der foreligger 64 godkendte fund fra 1954 til og med 2003. Den er gennem årene gjort fund i alle rapportområder på nær VE og SJ (se endvidere Klein & Thorup 2004).

Forekomsten i 2004 omfattede 7 fugle; i rekordåret 2003 var der 15. Årets fund var 28/4, 2/5, 13/5 og 15/5 1 trk. Gilbjerg Hoved (S), 10/5 1 trk. Bødkermosen (LFM), 21/5 1 Ellemosen, Holløse Bredning (S) samt 12/9 1 N Sneum Enge (RB).

Storpiber *Anthus richardi*

Med en årstotal på blot 15-16 fugle var 2004 var et meget ringe år. Kun i 1997 og 2000 sås færre, og gennemsnittet for de foregående 10 år var 29.

Eneste forårsfund var 2/5 1 Busene Have (LFM). En iagttagelse af to fugle i juni bør forelægges SU til bedømmelse. Efterårstrækket startede med 3/9

1 rst. Korshage (S), 29/9 1 Vestamager (S) og 30/9 1 Nordhavnstippen/Stubben (S) – muligvis samme fugl som dagen forinden sås på Vestamager. Ingen observationer omfattede mere end et enkelt indiv. De sidste var 1/11 1 Tåstrup (ÅH), 2/11 1 Svaneke (B), 1-2/11 1 Nordstrand (NJ) og 21/11 1 trk. Skallingen (RK). Påfaldende er det, at de fleste iagttagelser blev gjort i den østlige del af landet – på en af de normalt allerbedste lokaliteter, Blåvands Huk (RB), var eneste fund således 2/10 1 S.

Markpiber *Anthus campestris*

Arten blev ikke dækket af DATSY-projektet i 2004 (Nyegaard & Grell 2005). Imidlertid tyder årets observationer på, at arten har ynglet ved Skagen (NJ) og på Anholt (ÅH). Årets første var 28/4 1 Ø Gilbjerg Hoved (S), 30/4 1 rst. Gyvelmarkerne, Skagen (NJ) og 1/5 1 trk. Grenen (NJ). Foråret bød på yderligere 5 fugle, og i løbet af sommeren sås i alt 8-10 eks., som alle kan formodes at have været ynglefugle i ovennævnte områder. Som hovedregel sås fuglene enkeltvis, kun to iagttagelser omfatter to fugle: 3/7 2 Anholt (ÅH) og 3/7 2 Sandmilen (NJ); dertil kommer en megaforekomst, 22/7 7 Anholt (ÅH). Efteråret bød på sammenlagt 6-7 fugle, hvoraf de sidste var 18/8 1 S Gedser Odde (LFM), 22/8 1 S Issehoved, Samsø (ÅH) og 25/8 1 Galtkær (VE). En iagttagelse af 3 fugle 30/9 behøver en nærmere redegørelse for at kunne komme i betragtning.

Regional fordeling af Markpiber i 2004.

Regional distribution of Tawny Pipit, 2004.

NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
≥2	8	1	1				3	1		≥16

Regional fordeling af Rødstrubet Piber i 2004.

Regional distribution of Red-throated Pipit, 2004.

NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
1	1	2			4	2	44	2	9	65

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

I 2004 sås 65 fugle, hvilket er under gennemsnittet, men dog lidt flere end i 2003. Det ser ud til, at vi er inde i en markant tilbagegang i antallet af Rødstrubede Pibere i Danmark. Forårstrækket svigtede helt i 2004, i maj sås kun fire fugle: 2/5 1 Ø Korshage (S), 7/5 2 Korshage (S) og 10/5 1 ØNØ Kikhavn (S). Efterårstrækket var mere normalt og indledtes med 27/8 1 indtrk. Helsingør Havn (S), 1/9 2 trk. Rø (B) og 2/9 1 S Harboøre Tange (RK). Der registreredes en klar overvægt i den østlige del af landet, hvilket er normalt – ud af 61 fugle sås blot 10 vest for Storebælt. En observation skilte sig ud: 25/9 14 rst. Saltholm (S), den største forekomst siden 1995. Årets sidste var 11/10 1 Ballum Forland (SJ), 14/10 1 Feddet (S) og 24/10 1 Slivso, Hoptrup (SJ).

Skærpiber *Anthus petrosus*

Der foreligger enkelte iagttagelser i perioden ult. maj – pri. august: 26/5 1 Århus Østhavn (ÅH), 28/6 1 Vigsø Bugt (NJ), 28/6 1 m. yngleuro År-

hus Østhavn (ÅH), 30/6 1 Læsø (NJ), 17/7 2 Køge Havn (S), 18/7 1 syngende Århus Østhavn (ÅH), 20/7 2 Rømhøddammen (SJ), 21/7 2 Ølseagle Revle (S) og 3/8 2 Bulbjerg (NJ). Der er ikke gjort egentlige ynglefund, men iagttagelserne fra Århus Havn tyder på, at arten har ynglet her.

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

I løbet af 2004 sås mindst 395 fugle. Forekomsten var typisk ved at de nordlige dele af landet, dvs. Nordjyllands Amt og nordlige dele af Sjælland, stod for hovedparten af observationerne. Tallene fra specielt disse områder er behandlet meget konservativt og må derfor betragtes som minimumstal, hvorfor årets reelle antal fugle givetvis har oversteg 400. Uanset det ligger det er imidlertid et godt stykke under rekordforekomsten i 2003 (672).

De største forekomster i første halvår var 5/1 17 Skagen, Nordstrand (NJ), 7/1 15 Nedermoste,

Skagen (NJ), 7/1 25 Bygholm Vejle (NJ), 20/1 11 Stensnæs (NJ) og 4/3 13 Bygholm nordlige rørskov (NJ). De sidste var 5/4 2 Brabrand Sø (ÅH), 8/4 2 Tryggevejle Ådal (S), 8/4 2 Pøllåens udløb (S) og 13/4 2 Nakkebølle Inddæmning (F).

Ankomsten i andet halvår var meget tidlig, 23/9 1 Klint (S), 3/10 1 Melsted (B), 11/10 2 Mandø sydvade (RB), 14/10 1 Hirtshals øststrand (NJ), 15/10 1 Østerild Fjord (NJ). De to fund i Nordjylland er de hidtil tidligste i landsdelen. Der er gjort oktoberfund på 18 lokaliteter, hvilket kunne tyde på, at arten ankommer tidligere til landet end hidtil antaget, og at flere og flere ornitologer bliver så fortrolige med arten, at de kan bestemme den.

Periodens største forekomster var 31/10 13 Køge Sydstrand (S), 2/11 13 Vesløs/Arup Vejle (NJ), 5/11 15 Skagen, Nordstrand (NJ), 21/11 18 Skagen, Nordstrand (NJ), 24/11 16 Skagen, Nordstrand (NJ) og 25/11 12 Skagen, Nordstrand (NJ).

Forekomst af Bjergpiber i 2004, fordelt på regioner og måneder.
Regional and monthly distribution of Water Pipit, 2004.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
NJ	104	5	24							14	≥43	≥12	≥202
ÅH	≥15	6	1	5						2	14	3	≥46
RK			3							≥3	8		≥14
VE		1	4										5
RB										3			3
SJ											1		1
F	6		1	2							2	1	12
S	≥32	10	6	5					1	≥24	≥13	≥13	≥104
LFM	1	1									1	1	4
B	2			1						1			4
Ialt	≥160	23	39	13					1	≥47	≥82	≥30	≥395

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii*
 2004 var et rigtig godt år med ca 90 fugle, hvoraf de fleste som normalt sås i den vestlige del af landet. Årets første var 15/3 1 og 17/3 9 Husby Klit (RK). De sidste var 23/8 1 Sneum Engsø (RB), 9/10 1 Filsø (RB) og 19/11-11/12 1 IK Århus Havn (ÅH).

De største forekomster omfattede alle to fugle: 17/3 Ho (RB), 17/3 Mandø (RB), 17/3 Grenå Havn (ÅH), 19/3 Gl. Frederikskog (SJ), 23/3 Assedrup Enge (ÅH), 25/3 Amtoft Vig (NJ), 25/3 Brabrand Sø (ÅH), 8/4 Fanø (RB), 11/4 Thorsminde Havn (RK) og 4/5 Gyvelmarkerne, Skagen (NJ).

Storpiber, Søvang (S) 3/10 2004. Foto: Jakob Dall.

Gulhovedet Gul Vipstjert, Skagen 30/4 2004. Foto: Knud Pedersen.

Lille Fluesnapper, Christiansø 14/5 2004. Foto: Johnny Madsen.

Hortulan, Christiansø 9/5 2004. Foto: Johnny Madsen.

Gulhovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava flavissima/lutea*

2004 var et helt normalt år med 8 fugle: 29/4 1 ♀ Spodsbjerg (S), 30/4 1 ♂ Skagen (NJ), 5/5 1 ♂ Nordfanø (RB), 17/5-20/5 1 ♂ Rindby Sø, Fanø (RB), 21/5 1 ♂ Ertholmene (B), 5/6 1 ♂ Bøvling Klit (RK), 20/6 1 ♂ Rømø Sønderland (SJ) og 13/8 1 ♂ Holmstange (NJ).

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

Sydlig Nattergal er observeret i stigende antal i landet, kulminerende med seks fund i 1996 og fem i flere af årene 1987-2002. Fra 2003 er godkendt tre fund, heriblandt landets første dokumenterede ynglefund på Als (SJ) (se endvidere Frich & Thorup 2004).

I 2004, det første år efter arten blev taget af SU-listen, sås mindst 10 fugle, det højeste antal hidtil. Det er dog ikke unormalt, at indrapporteringerne for en art stiger, når kravet om SU-godkendelse fjernes. Yderligere tre fund, som kun er set/hørt en enkelt gang af enkeltobservatører, og som er indtastet på dofbasen helt eller næsten helt uden noter, er udeladt i lokalrapporterne og dermed også af denne oversigt. Hvis observatørerne tilføjer supplerende beskrivelser vil fundene blive medtaget i en senere oversigt over artens forekomst.

Året indledtes med et meget tidligt fund, 15/4 1 Borre Mose (LFM) – godkendt af SU som det næsttidligste fund i landet; det tidligste er 1/4 1988 Hammeren (B) (Frich & Thorup 2004). I Kær Vig (SJ), hvor arten yngede i 2003, sang en fugl regelmæssigt i perioden 4/5-17/6, og det kan ikke udelukkes, at den yngede i området. Årets øvrige fund var 2/5 1 syngende nær Espe (F), 6/5-28/5 1 syngende Varde Kær (RB), 7-9/5 1 syngende Reersø Havn (S), 8/5-9/6 1 syngende Sønderho (RB), 24/5 1 syngende Sibirien (F), 28/5 1 Tipperne (RK), 31/5 1 syngende Sølsted Mose (SJ), 3/6-9/6 1 syngende Lund Fjord (NJ), samt 4/6 1 syngende Kroghage ved Gedser (LFM).

Blåhals *Luscinia svecica*

Ynglefuglene i Sydvestjylland, der tilhører underarten Sydlig Blåhals (*L. s. cyanecula*), ankom som sædvanligt langt tidligere end de nordlige trækgæster (*L. s. svecica*). Det første fund var tidligt, 23/3 1 syngende Magisterkogen (SJ), og i den følgende måned var der næsten daglige observationer her. Forekomsten af Sydlig Blåhals er stadig koncentreret i marsken ved Vadehavet, fra grænsen til Varde Ådal. Det eneste fund uden for dette område var 2/5 1 syngende Vest Stadil Fjord (RK). I alt blev

Sortstrubet Bynkefugl 2004. *Stonechat* 2004.

der fundet 134 syngende hanner eller par i Vestjylland i 2004 iflg. Nyegaard & Grell (2005).

Ubestemte Blåhalse i det kendte yngleområde er her i årsrapporten henregnet til Sydlig Blåhals, mens ubestemte Blåhalse andre steder henregnes til den nordlige underart. Der foreligger to fund af ikke-racebestemte syngende Blåhalse i biotoper som på de Sønderjyske ynglelokaliteter, men uden for det kendte yngleområde: 28/4 1 Harboøre Tange (RK) og 15/5 1 Torup Fjordholme (NJ). I hvertfald sidstnævnte ligger inden for den nordlige races træktid.

Nordlig Blåhals blev rapporteret i tidsrummet 7/5-7/6, i alt 86, heraf 70 på Christiansø. Kulminationen var 10/5 35 rst. Christiansø og 21/5 6 rst. Christiansø. Fra efteråret var der kun ét fund, 11/9 1 rst. Stevns Klint (S).

Der skal kraftigt opfordres til at angive underarten ved indtastningen af Blåhalse i dofbasen. Der er desværre en del fund i basen, hvor der oplagt er der tale om enten den sydlige eller den nordlige race, men som blot er indtastet som "Blåhals".

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Heller ikke denne art overvåges længere af DAT-SY. Den danske bestand er skønnet til 40-50 par i de bedste år (J. Tofft i Grell et al. 2004), hvilket måske er lavt sat. For 2004 tyder alene materialet i dofbasen på mindst 28 par fordelt godt 20 lokaliteter. En del af dem er dog mangelfuldt indtastet, idet der mangler oplysninger i ynglepar-tabellen, så de kun fremstår som almindelige observationer.

Der var enkelte fund i vintermånederne, hvorefter et massivt influx skete fra 17/3 (fund på 6 lokaliteter). I de følgende dage blev der set en del større ansamlinger, f.eks. 18/3 11 Mandø (RB), 20/3 11 Harboøre Tange (RK) og 22/3 6 Fanø (RB). Arten var som sædvanligt meget fåtallig i Østdanmark, således kun to fund i Århus Amt, 0 på Fyn og Bornholm og i alt 8 fugle på Sjælland.

Vindrossel *Turdus iliacus*

(yngle- og sommerforekomster)

Forårstrækket ebbede ud pri. maj, med sidste fund 9/5 2 Grenen (NJ). Der foreligger fire sommerfund, 1/6 1 Grenen, 1/6 1 Øgilbjerg Hoved (S), 2/6 1 syngende Nørrevang ved Korshage (S) (angivet som potentiel ynglefugl), samt 13/6 1 Bastemose (B). Efterårets tiltræk skete som normalt fra ult. september, 21/9 1 Sønderby (RK).

Ringdrossel *Turdus torquatus*

(yngle- og sommerforekomster)

Forårstrækket sluttede 31/5 med en række fund i Skagen. Der var tre sommerfund: 10/6 og 13/6 1 rst. Skagen, ifølge observatørerne muligvis en skadet fugl, samt 22/7 1 ♂ rst. Ørkenen, Anholt. Sidstnævnte var ifølge observatøren frisk og rask. Efterårets forekomst blev indledt med 25/9 1 Sønderho (RB).

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Siden 1990, som var det første år hvor Flodsangeren ikke var på SU-listen, har forekomsten svinget mellem et maksimum på 34 fugle i 1995 og et minimum på 5 fugle i 1991. I de senere år har forekomsten ligget omkring de gennemsnitlige 15 for perioden 1990-2003. Med kun 9 fugle ligger 2004 derfor i den lave ende: 9/5 1 syngende Busene Have (LFM), 26-27/5 1 syngende Kajbjerg Skov (F), 27/5 1 Christiansø (B), 27/5 1 syngende Tinglev Mose (SJ), 3/6-22/6 1 Køge Ådal (S), 5/6 1 Christiansø, 27/6-18/7 1 syngende Dumpedalen ved Birkerød (S), 28/7 1 Tørnng Mølle (SJ) samt 4/8 1 1K Christiansø – Ertholmenes syvende efterårsflodsanger.

Savisanger *Locustella luscinioides*

Savisangeren dækkes ikke længere af DATSY-projektet. Det lykkedes ikke i projektperioden at konstatere sikre ynglefund i Danmark, men der er konstateret mellem 10 og 28 syngende hanner årligt i perioden 1998-2003 (M. Iversen i Grell et al. 2004). Med 19-22 fugle i 2004 ligger forekomsten på niveau med de senere års. Adskillige af fuglene var stationære; det gælder 3-4 fugle i Vejlerne (NJ)

og dertil syngende fugle i Sortemose (S), Utterslev Mose og Køge Sydstand (S). Første fugl var ret tidlig, 13/4 1 Rudbøl Kog (SJ). Sidste observation af en syngende fugl var 15/7 Magisterkøgen, og den eneste herefter var 8/8 1 ringmærket Indfjorden (RK).

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Drosselrørsangeren overvåges nu ikke længere af DATSY. I 2004 blev der rapporteret sammenlagt omkring 15 fugle, alle syngende, i perioden 2/5-30/6. Der var ingen ynglefund og ingen fund fra efteråret. To lokaliteter havde to fugle: Røgbølle Sø (LFM) og Hulemose nær Vordingborg (S).

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Forårets eneste fund var 26/5 1 syngende i optimal, kystnær biotop Rugård Strand (ÅH). Fuglen blev eftersøgt i de følgende dage, men uden held. Det sidste sikre ynglefund i Danmark var i 1998 (Grell et al. 2004). Efterårets forekomst af hovedsageligt unge Høgesangere lå i perioden 7/8-17/9, i alt 11 fugle, hvilket er på niveau med de senere år.

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Lundsangeren er en af landets sjældneste ynglefugle, idet der sammenlagt kun er gjort i alt ca 15 sikre ynglefund. Hovedparten af disse stammer fra Bornholm og Christiansø, og igen i 2004 blev arten fundet ynglende på Christiansø. Første fugl sås 1/6, og fra 4/6 sås 4-5 fugle næsten dagligt. En rede med æg blev fundet 21/6, og 9/7 havde parret unger. Et andet par opgav tilsyneladende at yngle. Ud over disse fugle sås omkring fire Lundsangere på Christiansø i perioden 9/6-27/6. Christiansø har siden det første sikre ynglefund blev gjort på øen i 1985 haft 1-2 par i 1992, 1 par i 1993, 3-4 par i 1997, 2 par i 2002 og 2 par i 2004 (P. Lyngs pers. medd.), dvs. i alt 10-12 sikre ynglear på den lille ø!

Der er set omkring 12 Lundsangere andre steder i landet i 2004, i perioden 26/5-26/8. Heriblandt var der flere syngende fugle på tidligere/potentielle ynglelokaliteter, men ingen sikre ynglefund. De danske ynglefugle udgør, sammen med en lille tysk bestand (6 par 1995-1999) og op til 100 par i Sverige, artens vestligste forpost.

Rettelse til årsrapporten for 2002 (Lange 2004), side 133: Lundsanger: "6/6-20/6 2 syng. ... Kongelunden" rettes til "6/6-14/7 6 forskellige syng. (op til 3 samme dag) samt sandsynligvis dertil 1 hun".

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Der blev set 8 fugle i 2004, noget mindre end gennemsnittet på 15 siden 1991. Sverige havde med 85 fugle en forekomst noget over middel (Strid 2005). Fundene var 3-9/10 1 Christiansø, 9/10 1 ringmærket Gulstav (F), 10-11/10 1 Christiansø, 20/10 1 ringmærket Gedser (LFM), 28/10 1 Blåvand (RB) og 1 Gl. Hviding Kirke (RB), 31/10 1 Ulvshale (LFM), samt 21/11 1 rst. Lyngvig Fyr (RK) – det hidtil seneste fund siden arten blev taget af SU-listen i 1991.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Med kun 6 fugle i 2004 var forekomsten beskednen. To af fundene er tilmed ikke indtastet i dofbasen og kom kun med her takket være en årvågen redaktør. Fundene var 30/9 1 Engstrup Mose (S), 2/10 1 Lyngvig Fyr (RK), 5/10 1 Hvidbjerg Camping ved Blåvand (RB), 7/10 1 Ishøj Strand (S), 2-3/11 1 Møns Fyr (LFM), samt 14/11 1 Tarup nær Odense (F). Sidstnævnte er Fyns sjette fund af arten. Fund i november er usædvanlige, og vi skal tilbage til 1997 (et fund pri. dec.) for at finde et senere fund.

Sibirisk Gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Der foreligger to fund af ringmærkede fugle: 15/10 Blåvand (RB) og 31/10 Gedser (LFM). Om fuglen i Blåvand anføres, at den formentlig ikke var raceren, idet den også havde karakterer svarende til *abietinus*. Herudover foreligger der en række fund af Gransangere, som havde karakterer som *tristis* eller en af de andre østlige racer. Flere af disse er dokumenteret med foto på www.netfugl.dk. Da *tristis* er meget vanskelig at bestemme, har vi valgt indtil videre i årsrapporten kun at medtage fugle, som er fanget og målt.

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus*

Også Rødtoppet fuglekonge er nu udgået af DAT-SY-projektet. Det indsamlede materiale fra projektperioden 1998-2003 vurderedes at være ufuldstændigt. Hovedudbredelsen i Danmark ligger i Sønderjylland, hvor der findes mindst ét par i alle større skove med indslag af både løv- og nåletræ, og den Sønderjyske bestand vurderedes til 30-50 par (J. Tofft i Grell et al. 2004).

I dofbasen findes 194 poster med denne art fra 2004, med fund i alle årets måneder. Der er dog et betydeligt antal gengangere, reelt er der tale om ca 135 fugle. Der var flere vinterfund: 1/1 2 Guldager Mølle (RB), 15/1 1 Vilhelmsborg (ÅH), 1/2-17/3 1 Gl. Hviding (RB), samt 4/12 1 Oldenor (SJ). Fra

ult. marts noteredes arten på en række lokaliteter. Syngende fugle blev registreret på omkring 30 lokaliteter i perioden 20/3-21/8, hovedsageligt i landets sydlige og østlige egne. De største tal er fra artens kerneområder i Sønderjylland: 15/5 7 syngende Frøslev Plantage (SJ), 23/5 5 Hungerborg Plantage (SJ), samt 21/8 3 syngende Kværs Granskov (SJ).

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

Med omkring 120 fugle lå forekomsten på højde med de senere års, men stadig noget under gennemsnittet for 1978-2002 (160). Forårets forekomst lå i tidsrummet 6/5-13/6, i alt 86 fugle. Heraf bidrog Christiansø som normalt med broderparten, 75 i perioden 6/5-5/6. Kulminationen fandt sted 21/5 med 15 rst. Christiansø og 29/5 med 10 rst. Christiansø og 2 i det øvrige land.

Der var ingen sikre ynglefund, kun en række fund af syngende fugle, af hvilken bør fremhæves en stationær ad. ♂ i et sommerhusområde i Dragsholm Kommune (S) samt to syngende hanner på tidligere ynglelokaliteter på Bornholm.

Efterårstrækket startede med 3/8 1 rst. Christiansø, og frem til 10/10 registreredes i alt 33 fugle, heraf 21 på Christiansø. Kulminationen var 24/9 5 Christiansø.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

Årets forekomst var beskednen, kun tre fugle: 12/5 1 2K ♂ rst. Christiansø (B), 17/5 1 2K ♂ syngende Knudshoved (F), samt 19/5 1 ♀ rst. Svaneke Nordskov (B). Siden arten blev taget af SU-listen i 1998 har forekomsten ligget på mellem 3 og 12 fugle om året (gennemsnit 7). Bemærk at hunfarvede individer er lokal-SU art i hele Jylland og på Fyn.

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Over 9000 observerede skægmejser er mange, men skal ses i lyset af to vigtige faktorer. Lukningen af feltstationen i Vejlerne (NJ) med udgangen af 2003 har gjort totalen for Nordjylland er væsentlig lavere, end den ellers ville have været. Normalt har feltstationens noteringer af skægmejser udgjort mindst 75% af det nordjyske materiale og op mod 80% af landstotalen. Omvendt betyder den fortsat stigende brug af dofbasen, at der rapporteres langt flere observationer i resten af landet, således hele 1572 indtastninger i 2004, hvilket er 40% flere end i 2003 og 150% flere end i 2002. Kombinationen af de to faktorer gør, at årssummen helt mod sædvane er større på Sjælland end i Nordjylland, henholdsvis 3015 og 2970 fugle. De ændrede forhold rykker dog ikke ved, at det er i Vejlerne der ses de største

flokke af Skægmejser. Flere gange er registreret over 100 fugle, og 14/11 taltes 200. I det øvrige land var der dog usædvanlig mange observationer af 50 fugle eller derover i efteråret; de største tal var 30/9 160 Brabrand Sø (ÅH), 27/10 69 på trækforsøg Grenen, Skagen (NJ), 25/10 66 Utterslev Mose (S) og 9/10 62 Sønderlem Vig (RK).

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Pungmejsen bestanden faldt i midten af halvfemserne fra 50-60 ynglepar årligt til omkring 20 årligt. Omkring årtusindskiftet så det endnu værre ud, da der i 2000 blot blev registreret 4-5 par, men i 2004 var bestanden igen oppe på 17-22 sandsynlige ynglepar. Den svenske bestand,

Regional fordeling af Skægmejse 2004.
Regional distribution of Bearded Tit, 2004.

NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
2970	706	449	732	338	465	364	3015	57	45	9141

Fyrremejse *Parus montanus*

Fyrremejsen overvåges ikke længere af DATSY, hvor det har været en af de arter, hvis bestandsforhold det har været vanskeligt at få overblik over. Iagttagelserne i perioden 1998-2003 viser en stadig udvidelse af udbredelsesområdet mod nord i Jylland, mens arten endnu ikke er indvandret til øerne (J. Tofft i Grell et al. 2004). Årets forekomst falder fint i tråd med ovenstående, med fund fra 24 lokaliteter i (SJ), 6 i (RB) og 2 i (VE). Et fund fra (RK) er henvist til SU; her havde man de første SU-godkendte fund i 2002, hvorimod (ÅH) har stadig sit første godkendte fund til gode. Der var fund i alle årets måneder. Syngende Fyrremejser er rapporteret i tidsrummet 31/3-20/5.

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*

Fremgangen fortsætter i de dele af landet (NJ, RK, RB, S, LFM, B), hvor arten ikke allerede er vel-etableret. I 2004 voksede antallet af lokaliteter her med 19, og antallet af fugle steg fra 361 til 514. I Ringkøbing Amt var der for første gang flere fund, men kun en ringmærket fugl 4/8 Tipperne er indtil videre blevet godkendt af SU. I Nordjylland, hvor arten yngede for første gang i 2000, blev der hørt 9-10 syngende fugle på 7 lokaliteter, flest omkring Viborg. I Ribe Amt var der 9 syngende fugle på 8 lokaliteter, mens der på Lolland, Falster og Møn blev fundet et nyt kerneområde for arten, da der 2/5 blev registreret mindst 8 syngende fugle i Knuthenborg Park. Største observationer derudover var 20/3 8 syngende Jægersborg Dyrehave (S) og 30/11 6 Damhussøen og Damhusengen (S).

som også faldt kraftigt i 90'erne, har til gengæld fortsat den nedadgående tendens, og 2004 betegnes som det dårligste år siden midten af 80'erne. Den svenske ynglebestand er dog stadig omtrent dobbelt så stor som den danske, med yngleaktiviteter på omkring 30 lokaliteter i 2004 (Strid 2005).

Mange vellykkede yngleforsøg bliver først opdaget, når ungerne har forladt reden og begynder at flyve omkring. Den præcise placering af reden er derfor ofte ukendt. Men det er klart, at de fleste ynglefugle stadig findes i Århus Amt og på Sjælland. I 2004 sås de første Pungmejsjer 31/3 1 Bjerregrav Mose (ÅH) og 6/4 1 Løkkeby Enge (F), 1 Arreskov Sø (F) og 1 Nørrestrand (VE), mens de sidste forlod landet 19/10 1 Gulstav (F), 24/10 2 Tryggelev Nor (F) og 28/11 1 Bjerregård (RK) – den sidst meget sen. I alt 435 Pungmejsjer i 2004 er rigtig mange, men stigningen skyldes formentlig hovedsageligt den øgede brug af dofbasen.

Pirol *Oriolus oriolus*

En total på 82-86 piroler i 2004 passer nogenlunde med gennemsnittet på 84 for de foregående ti år. I 2003, sås 81. Arten havde et godt år i Skagen (NJ), hvor der blev set mindst 20, og også i den modsatte ende af landet var der mange Piroler: Bornholm noterede 14 og Lolland, Falster og Møn 17. De første fugle var 10/5 1 syngende Bagå (B), 14/5 1 Æbelø (F) og 15/5 1 Rø (B), mens der efter juli blot blev set en enkelt fugl, 8/8 1 Æbelø (F).

Regional fordeling af Korttået Træløber 2004.
Regional distribution of Short-toed Tree-creeper, birds and localities.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B
Antal fugle	65	1	19	162	alm.	alm.	alm.	400	29	0
Antal lokaliteter	8	1	10	38	alm.	alm.	alm.	37	12	0

Regional fordeling af Pungmejse 2004.
Regional distribution of Penduline Tit, 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
Antal fugle	35	12	15	61	4	35	90	168	11	4	435
Ynglepar	1	1-4	0-1	7-8	0	1	1	6	0	0	17-22

Regional fordeling af Pirolo 2004.
Regional distribution of Golden Oriole, 2004.

	NJ	RK	RB	ÅH	VE	SJ	F	S	LFM	B	Total
21-25	1	0	5	0	1	16	7	17	14		82-86

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Endnu engang måtte vi opleve et år uden de store forekomster af Nøddekrige, og der var ingen sikre ynglepar. I Slagelse Kommune (S) var der dog et muligt ynglepar i perioden 29/5-11/7, hvor der blev set op til 3 individer. En stationær fugl opholdt sig ved Feldballe (ÅH) fra 1/1 til 3/6, herudover var forårets sidste 25/4 1 Gulstav (LFM) og 9/5 1 Staksrode (VE). Der var enkelte sommerobservationer, 3/6 1 Skramsø Plantage (ÅH), 5/6 1 Vestkoven (S), 13/6 2 Gribskov (S), 9/7 og 13/7 1 Grenå By (ÅH), 18/7 1 Dybesø (S), og 18/7 1 Rørvig Lyng (S). Hvad der vel kan anses for efterårets første var 23/7 1 Skagen (NJ), muligvis samme fugl, som opholdt sig i området i dagene 1-12/8. Efteråret første i øvrigt var 9/8 1 Fornæs (ÅH) og 24/8 1 Sunds Sø (RK). Totalen for året blev 91 observationer af 56 Nøddekriger, med 22/12 5 Gedsted (NJ) som største enkeltobservation.

Rosenstær *Sturnus roseus*

Rosenstæren er udgået af SU-listen fra og med 2004. Den er en meget sjælden, men regelmæssig træk- og sommergæst med i alt 75 godkendte fund fra perioden 1966-2003. Arten er siden 1983 truffet hvert år undtagen 1988 og 1994, i gennemsnit 3 fugle pr år. Det hidtil bedste år var 2002 med 25 fund, herefter 2003 med 7 fund (Nielsen 2005b). Fra 2004 foreligger der fund af ca 11 fugle: 28/5 1 Tryggevælde Ås udløb (S), 10/8 1 1K rst. Stadilø (RK), 12/8 1 1K Christiansø (B), 15/8 1 1K Grenen (NJ), 29/8 1 1K Ulvedybet (NJ), 4/9 1 1K Blåvand (RB), 11/9 1 1K Grønningen (RB), 29/9 1 1K Sønderho (RB), 1/10 og 3/10 1 1K Skagen (regnes for samme fugl af lokalredaktørerne), 3-4/10 1 1K rst. Bedsted (NJ) samt 10/10 1 1K rst. Gilleleje (S). Også for denne art er der desværre en række fund, der ikke er indtastet på dofbasen.

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla*

(yngle- og sommerforekomster)
Ligesom i 2003 var der ingen tegn på, at arten yngede i Danmark i 2004. De seneste fund var 4/6 1 Saltholm (S), 4/6 2 Ø Gilbjerg Hoved (S), 4-11/6 1 ♂ på trækforsøg Grenen, Skagen (NJ), og 23/6 1 ♀ Vest Stadil Fjord (RK).

Gulirisk *Serinus serinus*

I alt sås mindst 98 fugle i 2004, og som sædvanligt sås flest i den østlige del af landet. De første var 3/4 1 ♂ Marielyst (LFM), 9/4 1 N Gedser Odde (LFM), 9/4 2 syngende Feddet (S) og 10/4 1 Ulvshale (LFM). De største forekomster var 20/4 5 Marielyst (LFM), 27/4 3 syngende Feddet (S), 7/5 4 SV Kongelunden (S), 3/6 3 syngende Feddet (S), 20/7 mindst 10 Feddet (S) og 4/9 4 Feddet (S). Årets sidste var 29/10 1 Gedser Odde (LFM), 30/10 1 Utterslev Mose (S), og 31/10 1 1K ♂ Blåvands Huk (RB).

Årets yngleføremster er ikke behandlet, men det står fast, at der i hvert fald har ynglet flere par på Feddet (S). 10/7 sås således et par med mindst 4 redeunger, mens en anden observatør har set mindst 10 fugle, oplyst som 3-5 par med udføjne unger. Desuden tyder det på, at arten har ynglet eller gjort yngleforsøg på Anholt (ÅH): 21/7 og 23/7 1 syngende, og det samme var tilfældet ved Skagen (NJ): en ♀ set 11/5 og en ♂ set og hørt synge frem til 12/6.

Bjergirisk *Carduelis flavirostris*

(yngle- og sommerforekomster)
Der blev ikke rapporteret om ynglen eller yngleforsøg i 2004. Forårets sidste var 13/5 3 NØ Grenen, Skagen (NJ), 14/5 1 Saltholm (S) og 29/5 3 Skagen (NJ). Eneste sommeragttagelse var 18/6 1 på trækforsøg Grenen, Skagen (NJ). Efterårets første blev registreret ult. september.

Regional fordeling af Gulirisk i 2004.
Regional distribution of Serin, 2004.

NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
≥5	2	0	1	2	7	2	31	≥44	4	≥98

Regional fordeling af Hvidsiskan i 2004.
Regional distribution of Arctic Redpoll, 2004.

	NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. halvår	3									1	4
2. halvår	6			1				31	1	2	41

Hvidsiskan *Carduelis hornemanni*

Forekomsten i første halvår var meget beskedent, hvilket for så vidt var ventet, idet der kun blev iagttaget én fugl i efteråret 2002: 21/1 1 ad. ♂ Torup Fjordholme (NJ), 25/1 1 ad. ♂ Bygholm Vejle (NJ) – evt. samme som foregående? – 8/2 1 2K ♂ Grenen, Skagen (NJ) og 6/4 1 2K ♂ Grødby (B).

Forekomsten i andet halvår var væsentligt større, mindst 41 fugle. De første var 9/11 1 Kongelunden (S), 14/11 1 Ishøj Strand (S), 16/11 1 Ellekrattet (NJ) og 16/11 1 Kongelunden (S). Der var tale om en mindre invasion, som især ramte det østlige Sjælland. På Køge Sydstrand og omgivende områder (S) var der således pæne antal: 12/12 5, 24/12 7, 25/12 5 og 30/12 8. De største forekomster i øvrigt var 17/11 3 indtrk. Kongelunden (S) og 27/12 3 Skansehavnen (NJ).

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

Efter det rekordstore antal fugle i forbindelse med invasionen i efteråret 2002 og foråret 2003, blev det til noget af en nedtur i 2004, idet der kun sås 11 fugle, 2 i første og 9 i andet halvår: 5/2 1 2K ♂ Korshage (S), 23/2 1 Emmedsbo Plantage (ÅH), 13/10 1 V Vester Vedsted Digekrat (RB), 25/10 1 ♀/1K Bryrup (ÅH), 28/10 1 ad. ♂ Uggerby Klitplantage (NJ), 10/11 3 Hov Vig (S), 30/11 2 Vennerslund Egeskov (LFM) og 11/12 1 ♀ Bryrup (ÅH).

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

I 2004 sås mindst 1166 Store Korsnæb, hvilket gør det til det tredjebeste af de seneste 10 år. Antallet svinger meget fra år til år, således er der i perioden 1994-2004 registreret mellem 86 (1996) og ca 3000 (1999); gennemsnittet for 1994-2003 er ca 760.

De største forekomster i første halvår var 3/1 15 Borris Hede (RK), 18/1 12 Tisvilde Hegn (S), 20/1 12 Bulbjerg (NJ), 1/2 12 NØ Melby Overdrev (S), 16/2 35 Filsø (RB) og 11/3 14 Ø Gilbjerg Hoved (S). De sidste var 1/5 1 Hammeren (B), 9/5 2 Ø Butterstien, Skagen (NJ) og 31/5 1 ♀ ringmærket Klosterheden (RK). Sidstnævnte kunne muligvis indikere et ynglepar.

De første i andet halvår var 18/7 10 Sandflugtsplantage (S) – mange så tidligt, 15/8 2 Vallø Storskov (S), 30/8 1 Gedser Odde (LFM) og 26/9 1 Øer/Hassensøre (ÅH). I oktober oplevedes en invasionsagtig optræden, især på Sjælland og Falster, og der var flotte trækter på Gedser Odde (LFM): 7/10 183 S, 8/10 75 S og 25/10 76 S. I alt sås her 405 fugle, eller næsten halvdelen af alle de fugle, der sås i perioden. Invasionen ebbede ud i løbet af november, og i december sås kun få fugle. I andre dele af landet var de største fund 28/10 30 Randbøl Hede (VE), 8/11 45 Melby Overdrev (S) og 24/11 20 Gavnø (S).

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Tilbagegangen, som allerede omtales i årsrapporten for 2001 (Lange & Christensen 2003), fortsætter åbenbart. I hvert fald er årets total på ca 200 fugle den laveste siden midten af 1980'erne.

Årets første var 14/5 1 ad. ♂ Saltholm (S), 15/5 1 Issehoved, Samsø (ÅH), 15/5 2 Gedser Odde (LFM) og 15/5 1 syngende Bødkermosen (LFM). Ved Gilbjerg Hoved (S) iagttoges 33 fugle i perioden 22/5-4/7 med 3-4/6 5 som største antal. Skagen (NJ) havde mindst 30 fugle 16/5-14/8, flest 31/5 9. På Christiansø (B) noteredes mindst 20 fugle 14/5-9/9, heraf et ynglepar med 3 juv. (21/7) – flest var der 29/5 (10). Årets sidste var 18/8 1 Gedser Odde (LFM), 6/9 1 Dovns Klint (F) og 31/10 1 Nakke Hage (S).

Sabinemåge, Ørhage (NJ) 21/9 2004. Foto: Ole Krogh.

Hvidvinget Terne, Han Vejle (NJ) 13/7 2004. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Regional fordeling af Stor Korsnæb i 2004.
Regional distribution of Parrot Crossbill, 2004.

	NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. halvår	55	35	16		37			≥88	6	1	≥238
2. halvår	25	61	9	47	79	4	4	281	411	7	928

Regional fordeling af Karmindompap i 2004.
Regional distribution of Scarlet Rosefinch 2004.

	NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
≥35	15	1			5		13	≥66	30	≥36	≥201

Yngleparret på Christiansø er tilsyneladende det eneste sikre i 2004. På Bornholm er registreret 10 syngende hanner på 9 lokaliteter foruden et par 5/6 på Slotslyngen (B). I Storstrøms Amt registreredes 20 syngende hanner på 14 lokaliteter i (LFM) og 5 hanner på 2 lokaliteter i (S). I Nordjylland registreredes op til 4 syngende i Skagen (NJ) samt yderligere 5 syngende på 5 lokaliteter, og i Århus Amt 5-12 syngende på 5 lokaliteter, med 2/6 4 syngende Gjerrild Nordstrand (ÅH) som største antal. Flere af disse fugle kan have været trækfugle, da træk- og yngletiden overlapper, så et realistisk bud på antallet af ynglende Karmindompapper i Danmark i 2004 må derfor være 30-50 par. Det er et drastisk fald i forhold til midten og slutningen af 1990'erne, hvor antallet af ynglepar blev anslået til 200-250 (Grell 1998).

Laplandsværpling *Calcarius lapponicus*

Arten er ikke blevet behandlet i de seneste fire årsrapporter. Imidlertid er den tilsyneladende ikke så talrig nu som tidligere, og antallet er så lavt i forhold til arter, som traditionelt behandles her, at arten har fået plads i denne rapport.

Der blev set i alt 335 Laplandsværplinger i 2004, 100 i første halvår og 235 i andet halvår. Hovedparten (63%) sås i den vestlige og nordlige del af

Jylland. De største forekomster i første halvår var 16/4 5 Ø Grenen, Skagen (NJ), 17/4 6 Ø Nordstrand, Skagen (NJ), 17/4 4 Ø Bulbjerg (NJ), 18/4 4 Ø Bulbjerg (NJ) og 22/4 4 Grenen, Skagen (NJ). De sidste i første halvår var 6/5 1 ad. ♂ Ø Nordstrand, Skagen (NJ), 7/5 1 Ø Grenen, Skagen (NJ) og 14/5 1 V Gilbjerg Hoved (S).

De første om efteråret var 29/8 2 Grenen, Skagen (NJ) – det er tidligt, 7/9 1 V Sønderskoven (SJ), 7/9 1 SV Ishøj Strand (S) og 17/9 2 Nordstrand, Skagen (NJ). Største forekomster var 25/9 8 Saltholm (S), 1/11 8 Øer/Hassensøre (ÅH), 5/11 18 Råhede Enge (RB), 28/11 13 Gerå Enge (NJ), 3/12 8 Lille Vildmose (NJ) og 4/12 25 Mandø Låningsvej (RB).

Hortulan *Emberiza hortulana*

At Hortulanen er en østlig art fremgår tydeligt af forekomsten i 2004, idet kun 12 af årets 67 fugle er set vest for Storebælt, mens 55 sås i Østdanmark. Heraf tegner Sjælland sig for 37 og Ertholmene (B) for 14. I første halvår sås 56, i andet 11.

Årets første var 25/4 1 ♂ Kraneled (LFM), 25/4 1 Ramsøen (S) og 29/4 1 Ø Korshage (S), og forårets sidste var 24-25/5 1 Christiansø (B) og 26/5 1 N Hammerodde (B). Efteråret bidrog med 11 fugle i perioden 26/8-6/9. De sidste var 5/9 1 ♂ Staksrode (VE) og 6/9 1 Christiansø (B).

Regional fordeling af Hortulan i 2004.
Regional distribution of Ortulan Bunting 2004.

	NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
≥5	3			1	1	2		≥37	7	15	≥67

Regional fordeling af Laplandsværpling i 2004.
Regional distribution of Lapland Bunting, 2004.

	NJ	ÅH	RK	VE	RB	SJ	F	S	LFM	B	Total
1. halvår	51	4	5		6	10	1	19	4		100
2. halvår	44	13	13	1	91	8	3	41	4	17	235

På Christiansø (B), som var årets bedste lokalitet, sås i alt ca 10 fugle i perioden 2-25/5, med 22/5 3 som største dagstotal. Efteråret sammesteds gav 4 fugle i perioden 26/8-6/9. Næstbedste lokalitet var Korshage (S), hvor der 29/4-2/5 sås mindst 12 fugle. Årets største forekomster var 1/5 mindst 8 Korshage (S), 2/5 4 Korshage (S) og 14/5 5 Salt-holm (S).

Summary

The Danish Bird report 2004

This report presents a summary of the occurrence in Denmark in 2004 of 132 species and subspecies of birds. The information is mainly gathered from the internet-based *dofbasen*, a database operated by the Danish Ornithological Society. The database contains no less than 472 321 records from 2004, reported by 972 birdwatchers. For further information see www.dofbasen.dk, where a brief introduction is available in English.

Species seen in record-setting numbers include Leach's Storm-petrel, Bittern, Great White Egret, Tundra Bean Goose, Barnacle Goose (breeding), Egyptian Goose, Red Kite (autumn migration), Mediterranean Gull and Yellow-legged Gull. Numbers were also high for White-billed Diver, Slavonian Grebe, Manx Shearwater, White-tailed Eagle, Knot, Temminck's Stint, Long-tailed Skua, Great Skua, Sabine's Gull, Western Yellow-legged Herring Gull and Parrot Crossbill. Species recorded in unusually low numbers were Steller's Eider (first year ever without a single record), Great Snipe, Iceland Gull, Glaucous Gull, Turtle Dove, Richard's Pipit and Scarlet Rosefinch.

Referencer

- Amstrup, O. 2004: Status for arter udgået af SU-listen: Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 188-189.
- Andersson, Å., L. Gladh & T. Larsson 2004: Hur går det för fjällgäsen i Sverige? Lägesrapport från svenska fjällgåsprojektet. – Vår Fågelvärld 3/2004.
- Birdlife International 2004: Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. – Birdlife Conservation Series 12, Cambridge.
- Frich, A.S. & K. Thorup 2004: Status for arter udgået af SU-listen: Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 190-191.
- Grell, M.B. 1998: Fuglenes Danmark. – DOF & Gads forlag.
- Grell, M.B., H. Heldbjerg, B. Rasmussen, M. Stabell, J. Tofft & T. Vikstrøm (red.) 24: Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 45-100.
- Jensen, M.M. 2004: Siden Sidst. – Fugle i Felten 3/2004: 23-25.
- Jensen, N.O. & Jacobsen, L.B. 1996: Ynglebestanden af Natravn i Danmark, 1992-95. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 93-98.
- Klein, S. & K. Thorup 2004: Status for arter udgået af SU-listen: Rødrygget Svale *Hirundo daurica*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 189-190.
- Lange, P. & R. Christensen 2003: Fugle i Danmark 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 239-272.
- Lange P. 2004: Fugle i Danmark 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 101-139.
- Lange P. 2005: Fugle i Danmark 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 127-161.
- Lensink, R. 2002: Casarca *Tadorna ferruginea*. I: SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5, Leiden.
- Meltofte, H. 1993: Vadefugletrækket gennem Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 1-180.
- Meltofte, H. & Fjeldså, J. (red.) 2002: Fuglene i Danmark. – Gyldendal, København.
- Meltofte, H., J. Durinck, B. Jakobsen, C. Nordstrøm & F.F. Rigét 2006: Trends in wader populations in the East Atlantic flyway as shown by numbers of autumn migrants in W Denmark 1964-2003. – Wader Study Group Bulletin 109: 111-119.
- Nielsen, H.H. 2005a: Tyrebrol under stjernerne. – Fugle i Felten 2/2005: 2-3.
- Nielsen, H.H. 2005b: Status for arter udgået af SU-listen: Rosenstær *Sturnus roseus*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 119-120.
- Nyegaard, T. & M.B. Grell 2005: Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 88-106.
- Strid, T. 2005: Fågelrapport 2004. I: Fågelåret 2004. – SOF, Stockholm.
- Stroud, D.A., N.C. Davidson, R. West, D.A. Scott, L. Haanstra, O. Thorup, B. Ganter & S. Delaney (red.) 2004: Status of migratory wader populations in Africa and western Europe in the 1990s. – International Wader Studies 15: 1-259.
- Størkensen, Ø.R., M. Husby, G. Rudolfson & T. Reinsborg 2005: Fugler i Norge 2000. Rapport fra Norsk fauna-komité for fugl (NFKF). – Ornis Norvegica 28: 68-117.
- Svorkmo-Lundberg, T., V. Bakken, M. Helberg, K. Mork, J.E. Røer & S. Sæbø 2006: Norsk Vinterfugleatlas. – NOF, Trondheim.
- Tofft, J. 1993: Ynglende Turtelduer i Sønderjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 251.

Antaget 20. oktober 2006

Rapportgruppen, DOF (rapportgruppen@dof.dk)
Vesterbrogade 138-140
1620 København V